

PALJ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์

JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION AND LAW

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2568
VOL. 2 NO. 2 MAY - AUGUST 2025

SHINAWATRA
UNIVERSITY

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

Journal of Public Administration and Law Shinawatra University

ISSN: 3056 - 9257 (Online)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2568

Vol.2, No.2, MAY – AUGUST 2025

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ตลอดจนถึง สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ให้กับนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และการสร้างเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักนวัตกรรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ทางวิชาการ และนวัตกรรมด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ และตลอดจนศาสตร์ด้านมนุษยและสังคมศาสตร์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม และประเทศได้

เจ้าของวารสาร

วิทยาลัยการเมือง การปกครอง และการบริหาร มหาวิทยาลัยชินวัตร

รูปแบบการดำเนินการกลั่นกรองบทความ

กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกระบวนการจัดทำวารสารตั้งแต่การคัดเลือกบทความ จะต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็น ทบทวน และตรวจสอบ วิพากษ์ วิจาร์ณ ความถูกต้อง เหมาะสมทางวิชาการ จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องต่อบทความ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ และในการประเมินใช้รูปแบบผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมิน

คณะที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุเทพ เชาวลิท	ที่ปรึกษาสถาบันการศึกษาเอกชน
ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.สิน พันธุ์พินิจ	อดีตอธิการราชชมงคลตะวันออกจกัพงษภูวนาถ
รองศาสตราจารย์ ดร.ทองหล่อ วงศ์อินทร์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงวงศ์ศักดิ์	ที่ปรึกษาสถาบันการศึกษาเอกชน
รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ ดวงเดือน	ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ ณ หนองคาย	อดีตนายกสภาวิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพสิน นุกุลกิจ	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยปทุมธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมินันท์ รุ่งเรืองกูร	ที่ปรึกษาสถาบันการศึกษาเอกชน

บรรณาธิการวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ศุภกานต์ มังกรสุรกาล

มหาวิทยาลัยชินวัตร

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอก (พิเศษ) ดร. พินัย วิถีสวัสดิ์

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเพ็ง จันทรงม

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวิช นุกุลกิจ

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชนี คุปตะวาทีน

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.กำพล วันทา

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.กิตติศักดิ์ นิธิณัฐเจริญกุล

มหาวิทยาลัยชินวัตร

อาจารย์จิรวรรณ เทพประสิทธิ์ เทวาเวศม์ธำรงค์

มหาวิทยาลัยชินวัตร

อาจารย์ชยพัทธ์ ยางศรี

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.ชัยพัฒน์ ลาพินี

มหาวิทยาลัยพะเยา

ดร.ศศิรดา แพงไทย

วิทยาลัยพิษณุพนธ์

ดร.ทัศนีย์ ทิพย์คงคา

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ดร.สุเทพ ตระหง่าน

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ดร.รติรัตน์ วรโชคเดชาวิวัฒน์

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อาจารย์พิเชฐ ภูเฉลิมตระกูล

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อาจารย์มาลีรัชต์ ฉานสูงเนิน

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ดร.ณรงค์ฤทธิ์ วังศิริ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ

อาจารย์ทิวากร สุทธิบาก

โรงเรียนบ้านดอนแดง

อาจารย์ธราทิพย์ มูลศาสตร์

วิทยาลัยทองสุข

สำนักงานกองบรรณาธิการวารสาร

วิทยาลัยการเมือง การปกครอง และการบริหาร มหาวิทยาลัยชินวัตร

99 หมู่ 10 ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี 12160

โทรศัพท์ (+66) 2599 0000

E-mail : supakran.m@siu.ac.th และ <https://so17.tcithaijo.org/index.php/palsiuj/index>

กำหนดออก

วารสารมีกำหนดออก ตามเวลาที่กำหนด ปีละ - 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

การเผยแพร่

ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่ <https://so17.tci-thaijo.org/index.php/palsiuj/index>

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.สวรงค์ เศรษฐวัฒนา	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนากร ธนาธารชูโชติ	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ตั้งชัยศักดิ์	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ บุญเจริญ	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณกร ทัพป์ประยูร	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สังกัดสมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญธรรม พรเจริญ	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชชมงคลพระนคร
ดร.ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ว่าที่ร้อยตรี ดร.ธนเดช กังสสวัสดิ์	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ดร.เดชา โลจนศิริศิลป์	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
รองศาสตราจารย์ ดร.กึ่งพร ทองใบ	สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เจริญศรี	สาขาวิชานิติศาสตร์การตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.วรารุทธิ์ พานิชกิจโกศลกุล	สาขาวิชาสถิติประยุกต์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมกุล ถาวรกิจ	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงวงศ์ศักดิ์	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ วัฒนพานิช	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โนตะวัน กำห่อม	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยทองสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ เทียนขาว	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
ดร.นิพัทธ์พนธ์ สนิทเหลือ	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีแห่ง สุวรรณภูมิ
พระปลัดกล้าณรงค์ ญาณวีโร (โตนดแก้ว), ดร.	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้บริหาร Dhammakaya Eigersund

ดร.ธีระพงศ์ บุศรากุล	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
ดร.พินิจ มีคำทอง	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รองผู้อำนวยการโรงเรียน พระยีนวิทยาการ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
ดร.วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา
ดร.สมใจ มณีวงษ์	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไผ่ ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2
ดร.ศิริมงคล ทนทอง	สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
พระมหาจุฑมภ์ สุขุขตมิโก (บุญเสนอ), ดร.	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักพระปริยัติธรรม วัด พระธรรมกาย
ดร.วิโรจน์ โกศลฤทธิชัย	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยา เขตจันทบุรี
ดร.จีรนาถ ภูมิเสวตกำจร	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยทองสุข
รองศาสตราจารย์ ดร.อำพล บุคดาสาร	พุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา วิทยอนันต์	สาขานิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
ดร.วิชาญ จันทรอินทร์	สาขานิติศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวิน อัสวภูวดล	สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
รองศาสตราจารย์ ดร.พทุทธ์สรรค์ สุทธิไชยเมธี	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารักษ์ ลือชา	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา ไตลังคะ	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชิน ชัยยันต์	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาภิสิทธิ์	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา ไตลังคะ	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
นาวาอากาศโท.ดร.อนันต์ ไกรบำรุง	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท คุศิริรัตน์

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ดร.นุชรรัตน์ นุชประยูร

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ตลอดจนถึง สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ให้กับนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการสร้างเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักนวัตกรรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ทางวิชาการ และนวัตกรรมด้านรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและประเทศ โดยกำกับคุณภาพและกระบวนการของการจัดทำวารสารให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาการ

ในวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัย ของนักวิชาการ อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 เรื่อง โดยหัวข้อหลักครอบคลุมทั้งด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และประเด็นท้าทายใหม่ ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์

ทางทีมจัดทำวารสาร ขอขอบคุณผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่พิจารณาบทความ ที่ปรึกษาภายในและภายนอกทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนทรัพยากร และให้คำแนะนำจนทำให้วารสารฉบับนี้ มีบทความที่น่าสนใจ และได้มาตรฐานมีคุณค่าทางวิชาการ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่สนใจ และเป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์

บรรณาธิการ

สารบัญ

		หน้า
บทความวิจัย เรื่องที่		
1	แนวทางการแก้ไขปัญหาลายเส้นกราฟ : การกระทำผิด บนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร สิทธิพัฒน์ ชุมช่วย, ศักดา ศิลปาสันต์	1 - 12
2	ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของ บุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม ธนชัญญ์ ไข่เจริญ, ถนัด ยนต์ทอง	13 - 22
3	รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปราการ ช่วยรักษา, เขวลิต เหมะธูลิน, ไสว กันนูลา	23 - 42
4	ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทาง การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พรทิพย์ ตั้งเพียร , ถนัด ยนต์ทอง	43 - 52
5	ปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากร ทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ไพโรจน์ บดีรัฐ , ถนัด ยนต์ทอง	53 - 61
6	ความสัมพันธ์ของปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี สาวิตรี ม่วงพรวน , โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ	62 - 72

		หน้า
บทความวิชาการ เรื่องที่		
1	ชายผ้าเหลืองลากสี : การนำเสนอภาพลักษณ์ของพระ - เณรที่มี ความหลากหลายทางเพศในโซเชียลมีเดีย พระก้องเกียรติ แซ่ลี้	73 - 81

แนวทางการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา : การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

GUIDELINES FOR SOLVING STREET VENDOR PROBLEMS : A CASE OF OFFENSES ON THE SIDEWALKS IN BANG KHAE DISTRICT OF BANGKOK.

สิทธิพัฒน์ ชุมช่วย^{1*}, ศักดา ศิลปภิสัน²

Sitthiphiphat Chumchui^{1*}, Sakda Silpaphisan²

^{1&2}คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

^{1&2} Faculty of Public Administration Siam Technology College

E-mail : sakdas@siamtechno.ac.th

วันที่รับบทความ 28 เมษายน 2568

วันแก้ไขบทความ 24 พฤษภาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ 5 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัญหาหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแคกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบระดับปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน 3) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตัวอย่างซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่ายจากเจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 270 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแคกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรนโยบาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติงาน ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการเสริมแรง และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางแคที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน และเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางแคที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่า ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านนิติกรณ ผู้ค้าไม่ให้ความร่วมมือ จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นเพื่อนำไปประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับประชาชน การนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะต้องมีการปรับให้เหมาะสมและมีความยืดหยุ่นตามบริบทของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

คำสำคัญ : ปัญหาหาบเร่แผงลอย; การกระทำความผิด; ทางเท้า

Abstract

This study therefore aims to 1) study the level of the problem of street vendors, case study: wrongdoing on the sidewalks of Bang Khae District, Bangkok. 2) compare the level of the problem of street vendors, case study: wrongdoing on the sidewalks of Bang Khae District, Bangkok, classified by gender and work experience. 3) propose guidelines for solving the problem of street vendors, case study: wrongdoing on the sidewalks of Bang Khae District, Bangkok. This research was a mixed-method research. Data were collected by questionnaires and interviews. The sample was selected by simple random sampling from 270 officers of Bang Khae District Office of Bangkok.

The results of the study found that 1) The problem of street vendors in the case study: Offenses on the sidewalks of Bang Khae District, Bangkok, was at a moderate level overall. When considering each aspect, it was found that the policy resource aspect had the highest average value, followed by the competence of the operating unit, communication between organizations and reinforcement activities, and public participation aspect had the lowest average value. 2) The opinions of Bang Khae District Office officers of different genders on the problem of street vendors in the case study: Offenses on the sidewalks of Bang Khae District, Bangkok were not different. The opinions of Bang Khae District Office officers of different working experiences on the problem of street vendors in the case study: Offenses on the sidewalks of Bang Khae District, Bangkok were significantly different at a statistical level of 0.05. 3) Suggestions for solving the problem of street vendors in the case study: Offenses on the sidewalks of Bang Khae District, Bangkok were found to be lacking in legal experts. Vendors did not cooperate. More training should be provided to officers to provide information and create understanding among the public. The implementation of the policy may need to be adjusted appropriately and be flexible according to the context of the economic and social conditions.

Keywords : Street vendor problems; offences; sidewalks

บทนำ

การบังคับใช้กฎหมายของเทศกิจ พบว่า กฎหมายเทศกิจในปัจจุบันไม่ทันสมัยต่อรูปแบบ การค้าของหาบเร่-แผงลอยที่เปลี่ยนแปลงไปของสภาพภูมิประเทศและ พื้นที่ของกรุงเทพมหานคร การพัฒนากรุงเทพมหานคร ในเรื่องทางเท้าและการจัดระเบียบบนทางเท้า ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก แต่ กฎหมายที่ใช้บังคับก็ยังคงเป็นรูปแบบเดิม ๆ ยังไม่มีการแก้ไขให้เหมาะสมกับการละเมิดสิทธิของ ประชาชนผู้ใช้งานเท้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของผู้เช่าของอาคารที่ต่อเติมขยายพื้นที่ของอาคาร ออกมารุกล้ำเขตทางเท้า ละเมิดสิทธิของประชาชนผู้ใช้งานเท้า เป็นอย่างยิ่ง บทลงโทษก็น้อย เป็นเพียงการเปรียบเทียบปรับ อีกทั้ง อัตราการเปรียบเทียบปรับก็ไม่มาก เจ้าของอาคารสามารถจ่าย ค่าปรับได้อย่างสบายไม่เดือดร้อน และหากเจ้าของอาคารจ่ายค่าปรับหากจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เอง กลุ่มบุคคลกลุ่มนี้ ก็จะสามารถละเมิดสิทธิการใช้ทางเท้าของประชาชนได้อย่างสบายเหมือนไม่มี อะไรเกิดขึ้น ซึ่งเรื่องนี้ กรุงเทพมหานครจะต้องแก้ไขกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องให้ สอดคล้องสภาพความเป็นจริงของเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และควร จะต้องกำหนดมาตรการการใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ โดยแบ่งความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ออกเป็น Zone และมีระยะเวลาการปฏิบัติในแต่ละ Zone เพื่อป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยสำหรับ การกำหนดบทลงโทษกรณีละเมิดสิทธิของประชาชนที่ใช้ทางเท้า เนื่องจากเป็นการ

ละเมิดสิทธิของประชาชนผู้ใช้งานเท้า ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีจำนวนมาก ดังนั้น จึงควรมีบทลงโทษที่ หนักและรุนแรง ไม่เพียงแต่ค่าปรับเท่านั้น แต่ควรมีโทษทางอาญา เพื่อการแก้ไขปัญหาที่เป็น รูปธรรม และหากมีผู้เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิของประชาชนผู้ใช้งานเท้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่า ในกรณีใดก็ตาม การได้รับโทษจะต้องรุนแรงกว่าผู้ทำละเมิดที่เป็นประชาชนทั่วไปไม่น้อยกว่า 2 เท่า จึงจะแก้ปัญหานี้ได้ (พรณิลัย นิติโรจน์ , 2566).

ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองอีกปัญหาหนึ่งของกรุงเทพมหานคร คือการ ฝ่าฝืนของรถยนต์ รถจักรยานยนต์จอดหรือขับขี่ และการขายของบนทางเท้า ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน ผู้ใช้งานเท้า ทั้งในเรื่อง ความไม่สะดวกสบาย ความปลอดภัย ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย อีกทั้งทางเท้า ยังได้รับความเสียหาย กรุงเทพมหานคร ต้องเสียงบประมาณในการซ่อมแซมอีกด้วย ถึงแม้พระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 จะได้กำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนไว้และเจ้าหน้าที่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบแล้วก็ตามแต่ยัง ปรากฏมีผู้ฝ่าฝืน และประชาชน ร้องเรียนเป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกันสังคมโซเชียล ร่วมกันรณรงค์ สร้างจิตสำนึกผ่านทางเพจเฟซบุ๊ก อาทิเพจลงขัน ความคิด ปฏิรูปประเทศไทยและ เอ้ย นีมันฟุตบาทไทยแลนด์ ได้ทำการสำรวจ ความคิดเห็นของ ประชาชนเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอภาครัฐ จากนั้นทำการทดลองด้วยวิธีต่างๆ เช่น ทางเท้า เป็น สิทธิที่จะเดิน ดังนั้นอย่าหลบให้และทำป้ายแสดงว่าพื้นที่นี้ติดตั้งกล้องซีซีทีวี ผลปรากฏว่าหลากหลายวิธี ไม่สามารถยับยั้ง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายได้ ยกเว้นวิธีที่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ออกตรวจตราเป็นประจำจึงจะแก้ปัญหานี้ได้แน่นอน ดังนั้นการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครอย่างจริงจัง เท่านั้นที่จะบรรเทาความเดือดร้อน ของประชาชนให้หมดไปได้ (รัชฎา เกษรางกุล, 2560).

สำนักงานเขตบางแค เป็นหน่วยงานการปกครอง 1 ใน 50 สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร ที่มีภาระหน้าที่ในการ นำนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ซึ่งนโยบายแก้ไขปัญหา การกระทำผิดบนทางเท้า นั้น เป็นนโยบายของ กรุงเทพมหานคร ที่มุ่งพัฒนาดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ใช้งานเท้าของสำนักงานเขตทั้ง 50 เขต เป็นการป้องปรามไม่ให้มีการ กระทำผิด และมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างแท้จริง สำนักงานเขตบางแค ได้นำนโยบายการแก้ไขปัญหการกระทำผิดบนทางเท้ามาปฏิบัติ แต่ในปัจจุบันพบว่ามียุติในการจับกุม ผู้กระทำความผิดบนทางเท้าเขตบางแค จอดหรือขับขี่รถจักรยานยนต์ขับขี่รถจักรยานยนต์บนทางเท้าบน ในปี 2565 จำนวน 414 ราย ปี 2566 จำนวน 549 ราย ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนและจากการเข้าปฏิบัติหน้าที่ แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการควบคุมดูแลและด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่เข้มงวดจึงทำให้มี ผู้กระทำความผิดอยู่ซ้ำ ๆ

ดังนั้นจากความเป็นมาและปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาลดละเมิดสิทธิของประชาชน: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหการกระทำผิดบนทางเท้า ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการลดละเมิดสิทธิของประชาชน: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแคกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการลดละเมิดสิทธิของประชาชน: การกระทำผิดบนทางเท้า ของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาลดละเมิดสิทธิของประชาชน: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาลอยกระทิงศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในแต่ละแบบจะประกอบไปด้วย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 817 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มแบบ แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1970) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีจับฉลากโดยการสุ่มแบบไม่คืนกลับ ได้กลุ่มตัวอย่าง 270 คน และเพื่อให้ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจึงได้ตัดรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพออก

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงาน หัวหน้าฝ่ายกองหน่วยงาน ผู้นำชุมชน ประชาชนที่สัญจรไปมา และผู้รับจ้างขับซักรถจักรยานยนต์ รวมทั้งสิ้น 27 คน โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Selection) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบของการศึกษาวิจัยซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 เป็นผู้บริหารสำนักงาน หัวหน้าฝ่าย ผู้นำชุมชน ประชาชนที่สัญจรไปมา และผู้รับจ้างขับซักรถจักรยานยนต์

2.2 มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.3 มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือสัญจรไปมาในเขตพื้นที่สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

3. การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับปัญหาการหาเร่แผงลอยกระทิงศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้า ของเขตบางแค กรุงเทพมหานครโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการหาเร่แผงลอยกระทิงศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้า ของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ข้อ โดยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาลอยกระทิงศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป โดยถามในประเด็นต่อไปนี้คือ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ-สกุล วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง การสัญจรไปมาในเขตพื้นที่สำนักงานเขตบางแคกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาลอยกระทิงศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าในเขตพื้นที่สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยการแยกข้อมูลตามเพศ ประสิทธิภาพในการทำงาน โดยวิธีการหาค่าร้อยละ และบรรยายประกอบตาราง

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการหาแร่แฝงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้า ของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสิทธิภาพการทำงาน โดยวิธีหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายมิติและโดยภาพรวมทั้งหมด เพื่อต้องการทราบระดับปัญหาการหาแร่แฝงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้า ของเขต บางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อหาค่าได้แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของบุญชม ศรีสะอาด (2543)

1.3 หาค่าการทดสอบที (t – test) เพื่อเปรียบเทียบ ปัญหาการหาแร่แฝงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้า ของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสิทธิภาพการทำงาน จำแนกตามตัวแปรเพศ

1.4 หาค่าการทดสอบเอฟ (F – test) เพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการหาแร่แฝงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้า ของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสิทธิภาพการทำงานจำแนกตามตัวแปรประสิทธิภาพในการทำงาน โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบว่ามีความทางสถิติจะทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

2.2 จำแนกและจัดระบบข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่ได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบ

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

2.4 นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการแก้ไขปัญหาหาแร่แฝงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) และสัมภาษณ์แบบเชิงลึก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 คน ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพร้อมทั้งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว นำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของเจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	154	57.03
หญิง	116	42.97
รวม	270	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า เจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 57.03 และเพศหญิง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 42.097

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	64	23.70
ระหว่าง 5-10 ปี	110	40.74
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	96	35.56
รวม	270	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า เจ้าหน้าที่ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 110คน คิดเป็นร้อยละ 40.74 รองลงมา คือ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 35.56 และต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 23.70

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานไปปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดบนทางเท้าของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยรวม

(n = 270)

ปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร	ระดับปัญหาและอุปสรรค			
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	อันดับ
1. ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	2.90	.21	ปานกลาง	5
2. ด้านสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติงาน	3.24	.35	ปานกลาง	2
3. ด้านทรัพยากรนโยบาย	3.30	.36	ปานกลาง	1
4. ด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	2.95	.63	ปานกลาง	4
5. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการเสริมแรง	2.99	.91	ปานกลาง	3
6. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	2.81	.50	ปานกลาง	6
รวม	2.90	.21	ปานกลาง	

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$; S.D. = .21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรนโยบาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.30$; S.D. = .36) รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.24$; S.D. = .35) ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการเสริมแรง ($\bar{X} = 2.99$; S.D. = .91) และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.81$; S.D. = .50)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดบนทางเท้าในเขตพื้นที่สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประเภตการณ์การทำงาน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพศกับระดับปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

เพศ	N	$\bar{x}$	SD	t	Sig.
ชาย	154	3.54	0.0458	0.936	.676
หญิง	116	3.50	0.0457		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพศกับระดับปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางแคที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในเรื่องระดับปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ($t = 0.936$, $Sig = .676$)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสบการณ์การทำงานกับระดับปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

ประสบการณ์การทำงาน	N	$\bar{x}$	SD	F	Sig.
ต่ำกว่า 5 ปี	64	3.4714	.25957	5.169	.006*
ระหว่าง 5-10 ปี	110	3.5889	.49153		
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	96	3.4200	.41547		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสบการณ์การทำงานกับระดับปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางแคที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในเรื่องระดับปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($f = 5.169$, $Sig = .006$) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ได้ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด เชฟเฟ (Scheffe's Method) จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

(I) ประสบการณ์การทำงาน	(J) ประสบการณ์การทำงาน	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ต่ำกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10 ปี	-.11751	.05473	.101
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	.05135	.06617	.740
ระหว่าง 5-10 ปี	ต่ำกว่า 5 ปี	.11751	.05473	.101
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	.16886*	.05752	.014
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า 5 ปี	-.05135	.06617	.740
	ระหว่าง 5-10 ปี	-.16886*	.05752	.014

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบระดับปัญหาการหาเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานครกับ ปัจจัยส่วนบุคคลแล้ว พบว่า เพศของเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางแคที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำผิดบนทางเท้าไม่แตกต่างกัน และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำผิดบนทางเท้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหหาเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

1. ด้านสมรรถนะของเจ้าหน้าที่

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากองหน่วยงานสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ได้ให้แนวทางการแก้ไขปัญหการกระทำผิดบนทางเท้าไว้ว่า สำนักงานเขตบางแค ดูแลรับผิดชอบ 4 แขวง ได้แก่ แขวงบางไผ่ แขวงบางแค แขวงบางแคเหนือ และแขวงหลักสอง ซึ่งรับผิดชอบความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ แต่กรอบอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่เฉพาะเจ้าหน้าที่เทศกิจได้รับการจัดสรรเพียงแค่ 59 นาย มีข้าราชการเพียง 13 นาย ดังนั้นจึงไม่มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่ต้องดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขของประชาชนตลอด 24 ชม. ปัจจุบันกฎหมายที่ประกาศใช้ใหม่ ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ทันสถานการณ์ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีอำนาจดำเนินการกับผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติงานได้ยากขึ้นทั้งจากปัจจัยทางกฎหมายและสื่อโซเชียลมีเดียยังนำเสนอในส่วนที่เป็นประเด็นเสียหายกับเจ้าหน้าที่ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ยังต้องปฏิบัติงานตามภารกิจอื่นๆ ตามนโยบายของผู้บริหารที่นอกเหนือจากการจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนั้นเจ้าหน้าที่เทศกิจต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเทศกิจ เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้บังคับการได้อย่างถูกต้อง โดยมีการกำหนดแนวทางเพื่อนำไปใช้และแก้ไขปัญหในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการมีส่วนร่วม

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากองหน่วยงานสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ได้ให้แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดบนทางเท้าไว้ว่า สำนักงานเขตบางแค ให้ความสำคัญกับนโยบายและข้อสั่งการของกรุงเทพมหานครในการมีส่วนร่วม การแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดบนทางเท้ามีหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ฝ่ายโยธา กรมทางหลวง สถานีตำรวจในพื้นที่ สำนักงานการจราจรและขนส่ง ฝ่ายรายได้ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ผู้ค้า และประชาชนสัญจร สำนักงานเขตบางแคได้ให้เจ้าหน้าที่เทศกิจ ธรณรงค์ให้ประชาชนและผู้ค้าเข้าใจถึงกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการใช้ทางเท้า รับฟังความคิดเห็นของผู้ค้าในการแก้ไขปัญหาเพื่อหาทางออก ร่วมกันระหว่างความต้องการของผู้ค้าและประชาชนผู้ใช้ทางเท้า ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้ค้าได้ตระหนักถึงการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยบนทางเท้ารวมถึงการจัดหาพื้นที่ค้าขายเพื่อไม่รบกวนทางเท้า

3. วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากองหน่วยงานสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ได้ให้แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดบนทางเท้าไว้ว่า สำนักงานเขตบางแค ได้นำนโยบายของกรุงเทพมหานครที่มีวัตถุประสงค์ในการดูแลความปลอดภัยของประชาชนด้วยการเข้มงวด กวดขัน ไม่ให้มีการจอดหรือขับขี่รถจักรยานยนต์บนทางเท้า เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ทั้งยังเป็นการคืนพื้นที่ทางเท้าให้ประชาชนสามารถใช้สัญจรได้อย่างสะดวกและปลอดภัย หากต้องการให้มีการดำเนินการที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรมีการประกาศนโยบายให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้กระทำความผิดทราบและเตรียมตัวแก้ไข รวมถึงเป็นการลดแรงกดดันของเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานกับผู้กระทำความผิดโดยตรง

4. ทรัพยากรนโยบาย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากองหน่วยงานสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ได้ให้แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดบนทางเท้าไว้ว่า นโยบายที่สำนักงานเขตนำไปปฏิบัตินั้นมีทั้งนโยบายที่จัดสรรงบประมาณมาให้และไม่จัดสรรงบประมาณให้ ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อย่างเช่น ตำแหน่งนิติกร บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย เพราะในปัจจุบันมีเรื่องที่ต้องดำเนินการทางกฎหมายเป็นจำนวนมาก และอุปกรณ์การใช้กล้อง AI ในการตรวจสอบและติดตามผู้กระทำความผิดบนทางเท้า การให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงผลกระทบจากการกระทำความผิดบนทางเท้าและวิธีปฏิบัติตามกฎหมายที่ถูกต้อง

5. การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการเสริมแรง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากองหน่วยงานสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ได้ให้แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดบนทางเท้าไว้ว่า การทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเขตและสถานีตำรวจนครบาลในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นๆ ที่บำรุงรักษาทางเท้า มีการแก้ไขปัญหาหรือขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ติดต่อสื่อสารจากความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้บังคับบัญชาและระดับเจ้าหน้าที่ ทำหนังสือประสานงานอย่างเป็นทางการ รวมถึงได้จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นเพื่อนำไปประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับประชาชน

6. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากองหน่วยงานสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ได้ให้แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดบนทางเท้าไว้ว่า สำนักงานเขตบางแคเป็นพื้นที่ชานเมืองที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีทั้งพื้นที่ที่เป็นเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ตลาดสด ตลาดนัด ห้างสรรพสินค้า ซึ่งมีความหลากหลายประชากรมีทั้งคนดั้งเดิมในพื้นที่ ประชากรที่ย้ายถิ่น และประชากรแฝง มีทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ด้วยสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้ประชาชนมีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น การกระทำหรือดำเนินการสิ่งใด ประชาชนกลุ่มนี้จะเน้นความเร็ว และความสะดวกสบายเป็นหลัก จนทำให้เกิดการกระทำความผิดได้ง่ายและมากขึ้น เพราะการจอดหรือขับซิ่งรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์บนทางเท้าทำให้ประชาชนกลุ่มนี้ไม่เสียเวลาในการประกอบอาชีพ ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีการปรับให้เหมาะสมและมีความยืดหยุ่นตามบริบทของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดบนทางเท้าของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดบนทางเท้าของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรนโยบายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติงาน ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการเสริมแรง และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่และประชาชนร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับเจ้าหน้าที่ และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโดยมีประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานติดตามแก้ไขข้อร้องเรียนของประชาชน และระบุปัญหา การพิจารณานโยบาย การกำหนดนโยบาย การอนุมัติการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพันธุ์ศักดิ์ จิณะไชย (2566) ได้ศึกษา การนำนโยบายแก้ไขปัญหารถจักรยานยนต์ขับขึ้นบนทางเท้าไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบายแก้ไขปัญหารถจักรยานยนต์ขับขึ้นบนทางเท้าไปปฏิบัติ รวมถึงศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและปรับปรุง การนำนโยบายแก้ไขปัญหารถจักรยานยนต์ขับขึ้นบนทางเท้าไปปฏิบัติ ของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ปัญหาประชาชนไม่ให้ความร่วมมือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและขาดจิตสำนึก เทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัย เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน และเจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาด ความรู้ ความเข้าใจ นโยบาย ด้านรูปแบบ อำนาจหน้าที่ ยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน สื่อสาร ยังขาด การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ให้กับประชาชน ระบบการเมือง ที่จะออกนโยบายเร่งด่วน ที่ไม่ตรงกับ การบริการของสำนักงานเขต ทำให้ต้องแบ่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงาน แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ผลวิจัยพบว่า ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นและ ปฏิบัติตามกฎหมาย ควรมีการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ และมีการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ควรพัฒนาปรับปรุงเทคโนโลยีระบบเครือข่าย ให้เชื่อมโยงกันทั้งหมด ควรมีการแก้ไข กฎระเบียบที่ไม่สนับสนุนการทำงาน ควรมีการทบทวนงานที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้ ผู้บริหาร ควรรีความสำคัญอย่างจริงจัง ควรมีบริการเชิงรุก ออกประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชน ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภัชมา อู๋อง (2565) ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย กรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ศึกษากรณี สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร รวมทั้งประเด็นปัญหา และอุปสรรคสำคัญ ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย กรุงเทพมหานครไปปฏิบัติของสำนักงานเขตหลักสี่

ในปัจจุบัน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิค การวิจัยเอกสาร และการวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานคร ไป ปฏิบัติ ของสำนักงานเขตหลักสี่ มีความชัดเจนแน่นอน และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ผู้บริหาร สำนักงานเขตหลักสี่ ให้ความสำคัญ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานและงบประมาณที่ได้รับทำให้ไม่พอเพียงเมื่อเทียบกับปริมาณ ทำให้การดำเนินการและการพัฒนาปรับปรุงการนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ กรณีศึกษา สำนักงานเขตหลักสี่ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. การเปรียบเทียบระดับปัญหาการหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางแคที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในเรื่องระดับปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำผิดบนทางเท้าในเขตพื้นที่สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ($t = 0.936$, $Sig = .676$) และเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางแคที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในเรื่องระดับปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำผิดบนทางเท้าในเขตพื้นที่สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($f = 5.169$, $Sig = .006$) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสมัญญ์ เอี่ยมสอาด (2566) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแคงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าไปปฏิบัติในเขตบางแค ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และอายุที่แตกต่างกันมีแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแคแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ทั้งนี้ข้อเสนอแนะในการวิจัยมุ่งเน้นให้ภาครัฐควรมีการกำหนดนโยบายการป้องกัน และควบคุมปัญหาที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อเส้นทางการเดินทางเท้าอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการศึกษาเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยกรณีศึกษา: การกระทำผิดบนทางเท้าของเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1.1 ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ติดตามแก้ไขข้อร้องเรียนของประชาชน ดังนั้น สำนักงานเขตบางแค ควรมีการดำเนินงานติดตามและแก้ไขข้อร้องเรียนของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้บังคับการได้อย่างถูกต้อง โดยมีการกำหนดแนวทางเพื่อนำไปใช้และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการสนับสนุนจากนักกฎหมายและฝ่ายบริหาร ดังนั้น สำนักงานเขตบางแคควรมีการอบรมบุคลากรให้มีความรู้และทักษะทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองที่เป็นกฎหมายใหม่ๆ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

1.3 ด้านทรัพยากรนโยบาย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประเมินสถานภาพและศักยภาพของทรัพยากร ดังนั้น สำนักงานเขตบางแคควรมีการประเมินสถานภาพและศักยภาพของทรัพยากร อย่างเช่นอุปกรณ์ในการตรวจสอบการกระทำผิด

ว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติงานหรือไม่ ให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงผลกระทบจากการกระทำผิดบนทางเท้าและวิธีปฏิบัติตามกฎหมายที่ถูกต้อง

1.4 ด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ค่านิยม ทศศตวรรษมีความเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น สำนักงานเขตบางแคควรมีการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจให้หน่วยงานเพียงพอ และควรมีการปรับให้เหมาะสมและมีความยืดหยุ่นตามบริบทของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

1.5 ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการเสริมแรง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การแบ่งปันข่าวสารความคิดและทัศนคติในองค์กร ดังนั้น สำนักงานเขตบางแคควรมีการสื่อสารเกี่ยวกับ มาตรฐานงานและวัตถุประสงค์นโยบายในองค์กรให้บุคลากรได้นำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกันและถูกต้อง

1.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับเจ้าหน้าที่ และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร ดังนั้นสำนักงานเขตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ มีส่วนร่วมบำรุงรักษาทางเท้า ร่วมแก้ไขปัญหาหรือขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดสมรรถนะของบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เพื่อนำผลวิจัยไปปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานและนำไปใช้ได้ถูกต้อง

บรรณานุกรม

พรณิลัย นิตโรจน์. (2566). การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ. มหาวิทยาลัย

รามคำแหง. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พันธุ์ศักดิ์ จินะไชย. (2566). การนำนโยบายแก้ไขปัญหาจราจรยานยนต์ขับเคลื่อนทางเท้าไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัชฎา เกษรางกุล. (2560). การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย : ศึกษากรณีการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. สาขากฎหมายอาญา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภัชมา อูวง. (2555). การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ริมหาทวิถีกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมัชญ์ เอี่ยมสอาด. (2566). แนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง). มหาวิทยาลัยสยาม.

สำนักงานเขตบางแค. (2567). *ข้อมูลทั่วไป*. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก

<https://webportal.bangkok.go.th/bangkhae/page/sub/1852/%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%A%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%A8%E0%B8%99%E0%B9%8C>
สืบค้น 10 สิงหาคม 2567.

ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม

THE RELATIONSHIP OF ACADEMIC ADMINISTRATION TO STUDENT QUALITY OF EDUCATIONAL PERSONNEL, NAKHON PATHOM PROVINCE.

ธนชกัญ ไข่เจริญ^{1*}, ธนัต ยันต์ทอง²

Thanatkan Chaicharoen^{1*} Thanat Yanthong²

^{1&2} คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

^{1&2} Faculty of Social Sciences and Education Thongsook College

E-mail : thanadyun@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ 16 มิถุนายน 2568

วันแก้ไขบทความ 1 กรกฎาคม 2568

วันที่รับบทความ 4 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารวิชาการ 2) ศึกษาระดับคุณภาพผู้เรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารวิชาการภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) คุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ รองลงมา คือ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ และอันดับสุดท้ายคือด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่าง เป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์; การบริหารวิชาการ; คุณภาพของผู้เรียน

Abstract

This research The objectives are to 1) study the level of academic administration 2) Study the quality level of students studying. 3) Study the relationship between academic administration and student quality of educational personnel. Nakhon Pathom Province. Sample group used in this study There were 385 educational personnel. The instrument used was a questionnaire. data analysis Finding percentages, averages, and standard deviations and find relationships by Pearsion's product correlation coefficient.

The results showed that Most of the respondents were females, totaling 30 people with bachelor's degree, 44 people, 24 people with less than 11 years teaching experience. 1) The overall academic administration was at a moderate level. When classified by aspects, it was found that the first place was in the aspect of curriculum development of educational institutions, followed by the aspect of evaluation and comparison of the transfer of academic results. and the last place is Development of quality assurance systems within educational institutions 2) The quality of learners is at a high level. When considering each item, it was found that the first place was in terms of students having good health and aesthetics, followed by students having morality, ethics and desirable values. And lastly, the students have the ability to think systematically and creatively. Make decisions and solve problems in a sensible and reasonable manner. 3) The relationship between academic administration and the quality of learners of educational personnel. Nakhon Pathom Province as a whole There is a positive relationship at a moderate level. Statistically significant at the 0.01 level.

Keywords : Relationship; Academic administration; Quality of learners

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศจะต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบกับกระแสของยุคโลกาภิวัตน์ท่ามกลางความผันผวนความแปรเปลี่ยนความสับสนวุ่นวายของ สังคม ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น กลายเป็นวิกฤตของสังคมไทยในอนาคต ทิศทาง หรือแนวทางที่มีส่วนสำคัญ ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นคือระบบการจัด การศึกษา การปฏิรูป การศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เต็มศักยภาพ โดยเน้นให้นักเรียนมีความสามารถทางความคิดสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองรู้จักคิด วิเคราะห์ค้นหาสาเหตุและหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ทันโลกทันเหตุการณ์มองกว้างคิดไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการบริหารจัดการศึกษาของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาไว้ใน มาตรา 49 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับ การศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัด ให้มีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น” และตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กล่าวถึง แนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (ปนิดา ทองผาสุภา.2560) การกิจของสถานศึกษาจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียน จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนทุกกลุ่มทุกวัย ศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัด ให้มีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษและการบริหารงานใน

สถานศึกษาจะดำเนินไปด้วยดีนั้นจะต้องอาศัยบุคลากรใน สถานศึกษาซึ่งครูเป็นผู้มีดีชอบโดยตรงครูจึงเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการบริหารงานวิชาการ จนมีคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีครู ไม่มีโรงเรียน”

งานวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหลาย รวมถึงการจัดทำหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาที่ช่วย พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน งานวิชาการจึงเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในโรงเรียนโดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จรวมถึงความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งหากขาดกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในงานวิชาการขาดการเชื่อมโยง ขาดการนำทรัพยากรทางการศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่าง แท้จริงอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพ การศึกษาของนักเรียนลดลงและจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการคิด และการพัฒนาปัญญาของผู้เรียนอย่างเลี่ยงไม่ได้จะเห็นได้ว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการนั้น สำคัญยิ่ง หากสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหลักในการดูแลคุณภาพผู้เรียนแต่ไม่ให้ความสำคัญในงาน วิชาการแล้วนั้นจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของนักเรียนส่วนงานอื่นถือว่าเป็นงานสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำจุดมุ่งหมายของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ และเป็นผู้พัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ส่วนครู เป็นผู้รับนโยบายจากผู้บริหารโรงเรียนมาปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ (กุลขริ พิกุลแกม. 2551)

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ โดยมีสมรรถนะสำคัญด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และสามารถใช้เทคโนโลยี มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งยึดมั่นค่านิยมร่วมเกี่ยวกับเสริมสร้าง เสรีภาพ ความเท่าเทียมของมนุษยชาติ ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นค่านิยมรวมของพลโลกนั้น เจือปนสำคัญที่จะบรรลุคุณภาพผู้เรียนดังกล่าว ต้องมีการบริหารจัดการที่เน้นประสิทธิผลของการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน การจัดการเรียนการสอนจึงควรเชื่อมโยงผู้เรียนกับบริบทที่เป็นปัญหาของตนเอง ชุมชนหรือสังคม ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด จึงทำให้วิเคราะห์สิ่งที่ต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น แล้วลงมือหา แสวงหาความรู้เพื่อนำความรู้ไปลงมือปฏิบัติ จนเกิดผลดีต่อตนเอง ชุมชนและสังคม รวมทั้งเลือกจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมศักยภาพผู้เรียนให้สามารถสืบเสาะแสวงหาความรู้จนตนเองเกิดความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาอย่างแท้จริง กระบวนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเลือกใช้มักมีลักษณะร่วมที่สำคัญแต่ก็มีรายละเอียดที่ทำให้เกิดเป็นรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2561)

คุณภาพผู้เรียนที่สังคมต้องการ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ (หมายถึง สุขกาย สุขใจ) สติ ปัญญา ความรู้ (หมายถึงเป็นคนเก่ง) และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึง เป็นคนดีของคนรอบข้างและสังคม)” และในมาตรา 7 ที่ว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่

รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง” นอกจากนี้ เพื่อให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคที่ความรู้และเทคโนโลยีเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว กระทรวงศึกษาธิการในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ได้ประกาศวิสัยทัศน์เกี่ยวกับคนไทยยุคใหม่ว่าคนไทยยุคใหม่ต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติ รู้ทัน มีปัญญา รู้คิด มีสมรรถนะและมีคุณธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติ และเป็นพลเมืองดี ของโลก ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2560)

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วม ในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่ง โรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นครูจะต้องทำหน้าที่ใน การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดกับ คุณภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด (สมฤทัย วงษ์นามใหม่.2564)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนที่ได้ศึกษานี้ไป ปรับใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ(Survey Study) ทำการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมโดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมจำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทารุโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1970: 607 – 610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ การบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ตัวแปร ใน 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ด้าน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมผู้วิจัยมุ่งศึกษา ตัวแปรใน 6 ด้าน ดังนี้ ด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านผู้เรียนมีทักษะ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็น ระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยกำหนดจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย มากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์ เฉพาะที่กำหนดไว้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ระดับการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยแต่ละข้อเป็นการให้ ความสำคัญในแต่ละเรื่อง ที่มีคำตอบให้เลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) ลิเคอร์ท (Likert.1989. pp : 213 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

ตอนที่ 2 ระดับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละ เรื่อง ที่มีคำตอบให้เลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) (ในตะวัน กำหอม. 2559)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และพิจารณาความ เหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากร ทางการศึกษา ที่ไม่ได้ ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน

2.3 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ตาม แบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .855

2.4 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบดูความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางด้านสถิติ

ตอนที่ 1 ระดับการบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ เบสส์ (Best. 1977. Pp : 47 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

ตอนที่ 2 ระดับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ เบสส์ (Best. 1977. pp : 47 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสโรงเรียนบ้านท่าดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient อ้างถึงในในตะวัน กำหอม 2559) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้

สูงกว่า 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.30 - 0.70	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 0.30 มี	ความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.0	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผล

1. การบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับ

2. คุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ รองลงมา คือ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการ ทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่อ อาชีพสุจริต ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่ จำเป็นตามหลักสูตร ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และอันดับสุดท้ายคือด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพของผู้เรียน เรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ ด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ เท่ากับ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เท่ากับ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เท่ากับ ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร เท่ากับ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสาคร มหาหงษ์(2563) ผลวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดและประเมินผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ สมฤทัย วงศ์นามใหม่ (2564) เรื่องการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสโรงเรียนบ้านท่าดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนบ้านท่าดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ วัฒนไวฑูรย์ชัย(2563) สมรรถนะในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดอุดมรังสี สังกัด สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจอันดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2. คุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมี สนุกทริยภาพ รองลงมา คือ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการ ทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่อ อาชีพสุจริต ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่ จาเป็นตามหลักสูตร ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และอันดับสุดท้ายคือด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่าง เป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนกร พรหมวังขวา (2558) คุณภาพมาตรฐานผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยคือ มาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสนุกทริยภาพ มาตรฐานที่ 2 ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 6 ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 5 ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จาเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 3 ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมาตรฐานที่ 4 ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย วงศ์นามใหม่ (2564) เรื่องการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสโรงเรียนบ้านท่าดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสโรงเรียนบ้านท่าดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมี สนุกทริยภาพ รองลงมา คือ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการ ทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่อ อาชีพสุจริต ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่ จาเป็นตามหลักสูตร ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และอันดับสุดท้ายคือด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่าง เป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพของผู้เรียน เรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ ด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ เท่ากับ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เท่ากับ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เท่ากับ ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร เท่ากับ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนกร พรหมวังขวา (2558)ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย วงศ์นามใหม่ (2564) เรื่องการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสโรงเรียนบ้านท่าดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสโรงเรียนบ้านท่าดินแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีการอบรมเพิ่มเติมความรู้ให้กับครูผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น และส่งเสริมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกันให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารงานวิชาการ

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กุลทรี พิกุลแกม. (2551). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ในตะวัน กำหอม.(2559). การวิจัยทางการศึกษา. เล่ม 2.วิทยาลัยทองสุข.กรุงเทพฯ
- ปนิดา ทองผาไธษา. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 [การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- รัตนกร พรหมวังษา.(2558). ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนใน สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- วิไลรัตน์ วัฒนไวยุทธชัย. (2563). สมรรถนะในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดอุดมรังสี สังกัด สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร,หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,วิทยาลัยทองสุข
- สมฤทัย วงษ์นามใหม่. (2564). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสโรงเรียนบ้านท่าดินแดง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,วิทยาลัยทองสุข
- สาคร มหาหิงค์. (2563). การบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราช ภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

ACDEMIC LEADERSHIP STYLES OF ADMINISTRATORS OF SMALL EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE IN SAKON NAKHON PROVINCE.

ปราการ ช่วยรักษา^{1*}, เชาวลิต เหมะธูลิน², ไสว กันนูลา³
Prakan Chouyruksa^{1*}, Chaovalit Hematulin², Sawai Kannula³
^{1,2,3} นักวิชาการอิสระ
^{1,2,3} independent scholar
E-mail : prakar.chwy.raksa@gmail.com

วันที่รับบทความ 26 มิถุนายน 2568

วันแก้ไขบทความ 15 กรกฎาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ 21 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครมีวัตถุประสงค์การวิจัย ที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร 2) เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร 3) เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยคือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน และการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน การหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสรุปเป็นความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครโดยรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ รองลงไป คือ ด้านการวางแผน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศ

2. รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบ และ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบ

3.ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

Academic leadership styles of administrators of small educational institutions Under the Office of Primary Educational Service Area in Sakon Nakhon Province, there are 3 important research objectives: 1) to study the academic leadership conditions of administrators of small educational institutions; Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Sakon Nakhon Province. 2) To develop academic leadership models for administrators of small educational institutions. Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Sakon Nakhon Province 3) to assess suitability. The feasibility of academic leadership models for administrators of small educational institutions. Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Sakon Nakhon Province.

Sample group used in the research study It consists of: Administrators of small schools under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office, Area 3, academic year 2016, totaling 160 people. The research tools included questionnaires and focus group discussions (Focus Group Discussion), totaling 9 people. and suitability assessment and feasibility by 20 experts and experts. Finding the quality of the questionnaire by finding the IOC (Item Objective Congruence Index) value. Selecting only questions with an IOC value of 0.50 or more and the confidence value by finding the alpha coefficient. (Cronbach's alpha-coefficient) The reliability value was obtained at 0.97. Statistics used in data analysis were quantitative data including percentage (Percentage), mean (Mean) and standard deviation (Standard Deviation). As for qualitative data, content analysis was used (Content Analysis). From the suggestions of experts and experts Using the summary method.

The results of the study found that ; 1. Results of analysis of the level of academic leadership of administrators of small educational institutions. Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Sakon Nakhon Province as a whole at a high level The aspect with the highest average was promotion. 2. Academic leadership styles of administrators of small educational institutions Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Sakon Nakhon Province, it consists of 5 components. namely 1) principles of the format 2) objectives of the format 3) methods of operating the model, 4) guidelines for evaluating the model, and 5) results obtained from using the model. 3.Results of

analysis of opinions of experts and experts in evaluating appropriateness. The feasibility of academic leadership models for administrators of small educational institutions. Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Sakon Nakhon Province, it was found that The evaluators had opinions on the academic leadership style of administrators of small educational institutions. Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Sakon Nakhon Province, the overall level is at the highest level. When considering each aspect, it was found that Every aspect is at the highest level.

Keywords : academic leadership style; small school

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก้ไขปัญหาดังกล่าวและเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคนสู่การพัฒนาประเทศ ซึ่งคุณภาพของคนจะเป็นปัจจัยสำคัญในความสำเร็จของการพัฒนาทั้งปวง (วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2548 : 1) สำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาแม้ว่าจะประสบความสำเร็จเป็นที่พอใจในระดับหนึ่ง แต่ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดหรือการประเมินคุณภาพการศึกษาจากองค์กรภายนอกได้สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดความตระหนักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 50) จากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบกับนโยบายการจัดการศึกษาที่ต้องมี การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง บนฐานของหลักการและแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดเป้าหมายภายใน พ.ศ. 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเน้นประเด็นหลัก 3 ประการด้วยกันคือ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ เพิ่มโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ คนไทยยุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 5 - 12)

สำหรับปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาไทยนั้นยังเป็นประเด็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ของระบบการศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติของนักเรียนซึ่งพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีระดับที่ต่ำมาก ซึ่งประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับการทดสอบ PISA (วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และการอ่าน) ขององค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาเศรษฐกิจ (OECD) นั้น ประเทศไทยได้คะแนนต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศที่เข้าร่วมทดสอบทั้งหมด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 44) ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของนักเรียนก็มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำค่อนข้างมาก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 :56) จากการเพิ่มขึ้นในเชิงปริมาณแต่ไม่ใช่เชิงคุณภาพ จึงทำให้การศึกษาเกิดปัญหาทั้งระบบซึ่งไม่ใช่เพียงเฉพาะแต่การศึกษาระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น และอีกปัจจัยหนึ่งคือการที่ไม่สามารถจัดหาหรือเตรียมทรัพยากรบุคคลหรืออื่น ๆ ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการขยายตัวอันที่จะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้ รวมถึงคุณภาพของครู หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ เทคโนโลยี ผู้เรียนครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม (อมรวิทย์ นาครทรรพ. 2545 : 38) และจากนโยบายการจำกัดอัตรากำลังคนของภาครัฐ จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการถูกตัดอัตราครูจากการเกษียณราชการปกติและโครงการเกษียณก่อนกำหนดตั้งแต่ปี 2543-2549 โดยมีครูเกษียณ 74,784 คนแต่ได้คืนเพียง 20,836 อัตรา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 10) จึงเป็นเหตุให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จและที่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 นั้นพบว่า ครูไม่มั่นใจในวิธีการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เนื้อหาในกลุ่มสาระมีมากเกินไปควรมีการแก้ไขให้มีที่เลี้ยงที่มีความ

ชำนาญและเข้าใจการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรืออาจจะระดมกำลังเพื่อร่วมกันทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับจังหวัดและภูมิภาคไม่ใช่ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเองซึ่งมักใช้การลอกเลียนกันซึ่งทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จึงเป็นจุดอ่อนของการปฏิรูปการเรียนรู้ของการศึกษาไทยในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 86)

นอกจากนั้นการบริหารและการจัดการศึกษายังพบปัญหาและอุปสรรคของระบบการบริหารจัดการศึกษา คือ การศึกษาไทยมีการบริหารแบบรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลางซึ่งเป็นไปตามระบบการบริหารราชการแผ่นดินจึงก่อให้เกิดจุดอ่อนทั้งการบริหารจัดการและคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่สามารถพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสภาพสังคมเปลี่ยนไปรวมทั้งไม่สามารถพัฒนาและสร้างสังคมประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมในสังคมโลกได้ ซึ่งเป็นปัญหาวิกฤติที่ต้องแก้ไขอย่างรวดเร็วและจริงจัง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 81) ฉะนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นจุดมุ่งหมายหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกขนาดและจากข้อมูลการประเมินคุณภาพการศึกษายังพบว่าขนาดของสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งปัจจุบันนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเพราะอัตราการเกิดของประชากรได้ลดลงตามลำดับ ส่งผลให้ประชากรในวัยประถมศึกษา(6-12 ปี)มีจำนวนลดลงไปด้วย ประกอบกับอัตราการย้ายของประชาชนจากชนบทเข้าสู่เมืองเป็นจำนวนมากส่งผลให้นักเรียนที่เป็นตัวป้อนให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาที่กระจายอยู่ทั่วประเทศถึง 30,000 กว่าโรงเรียนลดลงตามลำดับ และจากข้อมูลตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กปีการศึกษา 2549 มีสถานศึกษาที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ถึง 12,828 โรงเรียน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.73 ของสถานศึกษาทั้งหมด 32,288 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 931,574 คนและครูจำนวน 58,655 คน มีอัตราเฉลี่ยครู 1 คนต่อนักเรียน 16 คนโดยประมาณนอกจากนั้น ยังพบว่า ผลการประเมินมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ การประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 300 คน) ที่ผ่านการประเมิน จำนวน 22,866 โรงเรียนมีจำนวนโรงเรียน 491 โรงเรียน (ร้อยละ 2) อยู่ในระดับปรับปรุง โรงเรียน 15,528 โรงเรียน (ร้อยละ 67.91)อยู่ในระดับพอใช้ และโรงเรียน 6,847 โรงเรียน (ร้อยละ 29.94) อยู่ในระดับดี ซึ่งระดับปรับปรุงและพอใช้ดังกล่าวถือว่าไม่ผ่านมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วพบข้อมูลที่มีความสอดคล้องกัน คือ นักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ทุกช่วงชั้นและทุกพื้นที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่และยังมีนักเรียนในสัดส่วนที่ต้องปรับปรุงสูงกว่าในทุกช่วงชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2)

จากข้อมูลพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันในหลาย ๆ ด้านเช่นด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ความพร้อมด้านปัจจัยต่างๆและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารมือใหม่ยังขาดทักษะการบริหารจัดการ การใช้ข้อมูลสารสนเทศและการนำผลการประเมินงาน/โครงการมาใช้วางแผน ปรับปรุง พัฒนางาน ส่วนปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสภาพที่มีครูไม่ครบชั้นครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีการกิจอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติ ทั้งจากสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด หลักสูตรและแผนการสอนไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัดและที่มีอยู่ก็ไม่สามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย ส่วนปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนสถานศึกษาขนาดเล็กนั้นได้รับการจัดสรรงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง จำนวนน้อย สภาพอาคารเรียนเก่าทรุดโทรมเนื่องจากการก่อสร้างมานาน คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ยังไม่เพียงพอ ไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชนได้มากนักเนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนดังกล่าวมีฐานะยากจน ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา ถึงแม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวยังมีไม่มากนัก การประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนมีน้อยมาก

หรือไม่มีเลยในบางพื้นที่ ชุมชน ผู้ปกครอง มีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาและการเรียนของบุตรหลานได้เท่าที่ควร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวโรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุดจะต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการขับเคลื่อนไปได้ภายใต้ภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง มีการบริหารสำหรับสถานศึกษาในรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยคำนึงถึงคุณค่าความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจเป็นสำคัญซึ่งมีนักการศึกษาหลายคนได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาให้ได้ประสิทธิภาพ เช่นคริสพีล (Chrispeel. 1992 : Abstract) ได้ศึกษาปัจจัยที่แสดงถึงประสิทธิภาพของสถานศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง เช่น การบริหารและภาวะผู้นำ แบบกระจายอำนาจความมั่นคงในการปฏิบัติงานของบุคลากรพัฒนาครู หลักสูตรที่ชัดเจนและจัดเป็นระบบ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครองและกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ เช่น มีการวางแผน แบบมีส่วนร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีความคาดหวังร่วมกันสูงและเนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดนานาประการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องออกแบบโครงสร้างให้เหมาะสมหรือมีการจัดแบบผสมผสานเพื่อให้เกิดการบริหารงานที่คล่องตัวสอดคล้องกับ ปีเตอร์ ดร็กเกอร์ (Drucker. 1979 : 38) ที่กล่าวว่าองค์กรควรมีหน่วยงานอะไรบ้าง แต่ละหน่วยควรจัดกลุ่มเข้าด้วยกันอย่างไร ขนาดและรูปร่างที่แตกต่างกันการสร้างความสัมพันธ์ในแต่ละหน่วยควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อความเหมาะสมและจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ยังพบต่อไปอีกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สามารถบูรณาการความคิดเปิดใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน จึงจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมสร้าง ความรับรู้ร่วมกันและมีการทำงานเป็นทีมมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้วยการฝึกฝนและพัฒนาทักษะด้านวิสัยทัศน์ได้รับประสบการณ์ตรงจากการอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงานการจัดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาที่เป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ จุดประกายความคิดในการสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการเพิ่มสมรรถนะทางการบริหารและความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (ธนสาร บัลลังก์ ปัทมา. 2552 : 56)

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งหวังให้ผู้บริหารและครูได้ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกด้านเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 24) ที่นำเสนอว่า การบริหารและ การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่วน สุรศักดิ์ ปาเย (2545 : 26-27) ได้สรุปถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในไว้ว่าเป็นการช่วยครูให้ได้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาวิชาการ กำหนดทางเลือก สร้างเครื่องมือ นวัตกรรม การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความตระหนักถึงปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาได้ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูเกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของสถานศึกษาเป็นการควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็กที่สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดทำแผนนิเทศหรือปฏิทินให้ชัดเจนและใช้ความเป็นกัลยาณมิตรในการนิเทศ (ชัยสิทธิ์ เลิศไกร. 2548 :บทคัดย่อ) สอดคล้องกับ วิโรจน์ จันทสิงห์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่สรุปเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลพระราชทานไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องจัดโครงสร้างอย่างเป็นระบบและมีการมอบหมายงานให้ทุกคนรับผิดชอบงานตรงตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลมีการควบคุมกำกับ ติดตาม ดูแลและนิเทศอย่างใกล้ชิด สนับสนุนให้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่นเป็นระยะ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน นอกจากการนิเทศภายในโรงเรียน และการสอนงาน (Coaching) ยังช่วยให้ครูมีความรู้และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้ (ทองพันชั่ง พงษ์วารินทร์. 2552 : 76) สอดคล้องกับ อีระ ฤณ

เจริญ (2550 : 208) และ วิชัย โสสุวรรณจินดา (2546 : 61) ที่กล่าวทำนองเดียวกันว่าการสอนงานเป็นการที่ผู้บังคับบัญชาสอนหรือแนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะงาน วิธีปฏิบัติงานและพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถทำงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและอีกนัยหนึ่งการสอนงานยังถือว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดให้แก่ผู้ปฏิบัติเพื่อจะได้ไม่มีการลองผิดลองถูก ผู้ที่สอนงานนั้นอาจเป็นหัวหน้างานเองหรือมีการมอบหมายให้คนงานที่มีความชำนาญงานอยู่แล้วเป็นผู้สอนงานแทนก็ได้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวเพิ่มเติมไว้อีกนัยหนึ่งว่า การสอนงานยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสอนงานที่ดีและจะประสบความสำเร็จได้นั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารหรือหัวหน้าจะต้องมีความเข้าใจถึงลักษณะของบุคลิกภาพของบุคลากรแต่ละคน เพื่อปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนงานแก่บุคลากรในระดับที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์การสู่เป้าหมาย เพื่อให้เกิดการสอนงานแก่บุคลากรในระดับภายใต้ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่องจนทั่วองค์การ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เวิร์ดโลว์ (Wardlow, 2008) ที่สรุปเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการบริหารงานในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักเรียน คือ ประสิทธิภาพของผู้นำที่มองตลอดจนรูปแบบการสอนงานที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ เกรนต์ฟฟ์ (เกรนต์ฟฟ์, 2552) นักการศึกษาชาวออสเตรเลียในประเด็นที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในประเทศออสเตรเลีย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจะต้องมีภาวะผู้นำการตัดสินใจ ที่มองและการสื่อสารที่ดีสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ บิลรันแฮม (รันแฮม, 2552) นักการศึกษาชาวออสเตรเลียเช่นกันได้สรุปถึงความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กนั้นจะต้องประกอบด้วยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมี การสนับสนุนเทคนิคการสอนของครูการตัดสินใจ การสื่อสาร การสร้างทีมงานและการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนของชุมชนและผู้ปกครอง

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กดังกล่าวในข้างต้น สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กทั้งหมด 77 โรงเรียนและเป็นสถานศึกษาที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) ไม่รับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 22 โรงเรียนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 16.94 ทำให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดและเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมทั้งคุณภาพผู้เรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มาตรฐานที่กำหนด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาหรือแสวงหารูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพให้ได้มาตรฐานส่งผลต่อการพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบวางแผนและการบริหารจัดการ ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจศึกษารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้ก้าวสู่มาตรฐานที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก พ.ศ. 2551 - 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3) และกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร
3. เพื่อประเมินรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ ใน 2 หลักการ ได้แก่

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน

- 1.1.1 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการ
- 1.1.2 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศ
- 1.1.3 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการวางแผน
- 1.1.4 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

1.2 การจัดการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ใน 5 ด้าน

- 1.2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2.3 ด้านการวัดผลประเมินผล
- 1.2.4 ด้านการนิเทศการศึกษา
- 1.2.5 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / ผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวม

ข้อมูล เป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ฯ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากร

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2559 ใน 3 เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 62 คน เขต 2 จำนวน 133 คน และ เขต 3 จำนวน 77 คน รวมทั้งสิ้น 272 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2559 ใน 3 เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 160 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan), 1970 : 608 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 42 - 43)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลศึกษารายกรณีได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1)โรงเรียนบ้านมะปาคา อ.วานรนิวาส จ.สกลนคร 2)โรงเรียนบ้านนาตบแก อ.เต่างอย จ.สกลนคร 3)โรงเรียนบ้านโคกตาตทอง อ.วาริชภูมิ จ.สกลนคร โรงเรียน ละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

ระยะที่ 2 การวิจัยแบบการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ(Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3เป็นการวิจัยแบบ(Focus Group Discussion)ครั้งที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ชำนาญการ จำนวน 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

นิยามปฏิบัติการ

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสำคัญของการดำเนินงานบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในหลักคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการพัฒนางานของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายโดยการนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติทำให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการ** หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อผลสำเร็จของการจัดการศึกษาในโรงเรียนทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการสั่งการ

2. **ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศ** หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับบทบาทที่จะต้องแสดงในฐานะผู้นำในการเป็นผู้นิเทศ เป็นผู้ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาแก่ครู อาจารย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหลัก อันเป็นปัจจัยอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. **ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการวางแผน** หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับบทบาทที่จะต้องให้ความสำคัญเพื่อช่วยให้มองเห็นภาพของโรงเรียนว่าขณะนี้เราอยู่ ณ จุดใดและต้องการจะพัฒนาไปในทิศทางใดเพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การกำหนดแนวทางวิธีการปฏิบัติงาน การวางแผนและการคาดคะเน

4. **ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ** หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับบทบาทในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนการจัดให้มีสิ่งดึงดูดใจให้กับครูการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และการจัดสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

ภารกิจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการงานวิชาการเป็นภารกิจหลักที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการใน 5 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. **ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา** หมายถึง จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดยการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศให้ผู้เรียน

3. **ด้านการวัดผล ประเมินผล** หมายถึง กระบวนการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตรวจสอบผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา

4. **ด้านการนิเทศการศึกษา** หมายถึง กระบวนการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจ กระบวนการทำงานร่วมกันการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงการสอนให้ มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

5. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การพัฒนาจัดทำสื่อการเรียนการสอน จัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนตามที่หลักสูตรโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเป็นโรงเรียนของรัฐที่เป็นนิติบุคคลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 35 และมีนักเรียนทั้งหมดตั้งแต่ 60 - 120 คน

การประเมินรูปแบบการบริหาร หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ โดยผ่านกระบวนการประเมินที่ใช้เกณฑ์ของคณะกรรมการด้านมาตรฐานสำหรับการประเมินผลทางการศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ความเป็นประโยชน์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับความสอดคล้องตอบสนองความต้องการ ความสนใจในการนำรูปแบบไปใช้ ขอบเขตสาระและการตอบสนองการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

2. ความเป็นไปได้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับความเป็นไปได้อุปกรณ์ของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน

3. ความเหมาะสม หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับความเหมาะสมและครอบคลุมของรูปแบบการบริหารสำหรับสถานศึกษา

4. ความถูกต้อง หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก แหล่งข้อมูลและสารสนเทศที่เชื่อถือและตรวจสอบได้

การประเมินรูปแบบการบริหาร หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ โดยผ่านกระบวนการประเมินที่ใช้เกณฑ์ของคณะกรรมการด้านมาตรฐานสำหรับการประเมินผลทางการศึกษา 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. ความเป็นประโยชน์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับความสอดคล้องตอบสนองความต้องการ ความสนใจในการนำรูปแบบไปใช้ ขอบเขตสาระและการตอบสนองการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

2. ความเป็นไปได้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับความเป็นไปได้อุปกรณ์ของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน

3. ความเหมาะสม หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับความเหมาะสมและครอบคลุมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2559 ใน 3 เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 62 คน เขต 2 จำนวน 133 คน และ เขต 3 จำนวน 77 คน รวมทั้งสิ้น 272 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2559 ใน 3 เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต

1 จำนวน 160 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan), 1970 : 608 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 42 - 43) ดังตารางที่ 3

3. ผู้ให้ข้อมูล

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ฯ โดยการวิจัยแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)ครั้งที่1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

3.1.1 รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 3 คน

3.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 3 คน

3.1.3 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 3 คน ที่รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็ก

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ฯ การวิจัยแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)ครั้งที่2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ชำนาญการ รวม จำนวน 10 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ประกอบด้วย

3.2.1 ผู้บริหารการศึกษา คือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 1 คน

3.2.2 รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 2 คน ที่รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็ก

3.2.3 ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 1 คน

3.2.4 หัวหน้ากลุ่มแผนงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 1 คน ที่รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็ก

3.2.5 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 5 คน

3.2.6 หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 5 คน

3.2.7 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร กลุ่มส่งเสริมการศึกษา จำนวน 2 คน

3.2.8 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร กลุ่มนิเทศการศึกษา จำนวน 2 คน

3.2.9 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน

รวมทั้งสิ้น 20 คน

3.3 ผู้ให้ข้อมูล การศึกษารายกรณี ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. โรงเรียนบ้านนาดับแก้ว อ.เต่างอย จ.สกลนคร สังกัด สพป.สน.เขต 1 กรณีศึกษาในวันพฤหัสบดี ที่ 26 มกราคม 2560
2. โรงเรียนบ้านโคกตาตอง อ.วาริชภูมิ จ.สกลนคร สังกัด สพป.สน.เขต 2 กรณีศึกษาในวันศุกร์ ที่ 27 มกราคม 2560
3. โรงเรียนบ้านมะปาคา อ.วานรนิวาส จ.สกลนคร สังกัด สพป.สน.เขต 3 กรณีศึกษาในวันพุธที่ 25 มกราคม 2560

ผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ (Best Practice) โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2549

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครและรูปแบบและการพัฒนารูปแบบนำมาสังเคราะห์ร่างหลักการ ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานการตามหลักการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
2. ศึกษาสภาพการดำเนินการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และวิเคราะห์ความต้องการนำมาสร้างเครื่องมือ โดยกำหนดข้อคำถามในประเด็นดังกล่าว และจัดพิมพ์เป็นฉบับร่าง
3. สร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษาและสภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ใน 2 หลักการ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาพิจารณาแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก) แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่ง IOC มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 (สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 167)
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค มีความเชื่อมั่น 0.97
7. จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ระยะที่ 2

1. ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
2. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

3. สร้างแบบตรวจสอบความเหมาะสมจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร

4. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 นำแบบตรวจสอบความเหมาะสมฉบับร่าง เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถามว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ แล้วจึงนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วนำไปหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบประเมินเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 (สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 167)

4.2 นำแบบตรวจสอบความเหมาะสมไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค มีความเชื่อมั่น 0.97

4.3 นำแบบตรวจสอบความเหมาะสมไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบขั้นสุดท้ายและให้ความเห็นชอบ

4.4 จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง พร้อมนำเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสมของร่างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจให้คะแนนผู้วิจัยกำหนดคะแนนเกณฑ์ออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 102)

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสมของร่างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 103)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ระยะที่3

1.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครโดยถามในประเด็นที่เกี่ยวกับ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และการเรียงลำดับของเนื้อหา การจัดรูปแบบของการพิมพ์ ความสะดวกในการนำไปใช้ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเนื้อหา และมีประโยชน์ของคู่มือ พร้อมทั้งข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่น ๆ

2. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

2.2 นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.3 สร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถามว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือตัวแปรหรือไม่ แล้วจึงนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วนำไปหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00(สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 167)

3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค มีความเชื่อมั่น 0.97

3.3 นำแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบขั้นสุดท้ายและให้ความเห็นชอบ

3.4 จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง พร้อมนำเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสมของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยกำหนดคะแนนเกณฑ์ออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 102)

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 103)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษา เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ข้อคำถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และตามกรอบแนวคิดการวิจัยใน 2 หลักการ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา 5 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบ ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item – Objective Congruence of Index) เป็นรายบุคคล เพื่อประเมินข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ซึ่งให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้
 - ข้อคำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ ได้ + 1 คะแนน
 - ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์หรือไม่ ได้ 0 คะแนน
 - ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงวัตถุประสงค์ ได้ - 1 คะแนน
 นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินมากรอกลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย ซึ่งมีเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามดังนี้
 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 คัดเลือกใช้ได้
 2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาหรือตัดทิ้ง
 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและให้คำแนะนำในการปรับแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขตามคำแนะนำ จนแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1 (ภาคผนวก ข) จากนั้นนำสู่กระบวนการหาค่าความเที่ยงต่อไป
5. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเพื่อทดสอบความเที่ยง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 1974: 161) มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.97 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้
6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไป เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้
1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยพร้อมแบบสอบถามต่อกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร รวมทั้งสิ้น จำนวน 160 คน
 2. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน
 3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของแบบสอบถาม กรณีที่คำถามไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตเข้าพบ หรือ โทรศัพท์ติดตามเพื่อให้ตอบแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งซึ่งเมื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของแบบสอบถามพบว่ามีความสมบูรณ์จำนวน 160 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = standard deviation) เพื่อจำแนกประเภทข้อมูลและให้ทราบลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา
2. การวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ ใช้การวิเคราะห์แบบบรรยายในลักษณะการบรรยายและความสอดคล้องของตัวแปร
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้เป็นตัวแทนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 20 คน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในลักษณะการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับและนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยมีดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) อธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ส่วนการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานตามรูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 160 คน ส่วนมากสังกัด สพป.ส.น.เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 48.80 ประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.20
2. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ รองลงไป คือ ด้านการวางแผน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศและรายงานพบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการบริหารจัดการอย่างดียิ่ง มีการดำเนินการ กำหนดวิธีการในการรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนอย่างชัดเจนกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ แต่ยังมีการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

2.2 ด้านการนิเทศโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการนิเทศอย่างดียิ่ง จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนแต่ยังขาดการ ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาดูงานด้านการนิเทศของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ

2.3 ด้านการวางแผนโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการวางแผนอย่างดียิ่ง โดยสร้างความเข้าใจในการกิจของโรงเรียนให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดแต่ยังขาดการ สนับสนุนการปฐมนิเทศครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

2.4 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการอย่างดียิ่ง ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมโดยเน้นผลงานด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ปรึกษาหารือด้านการจัดการเรียน ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเองและเป็นมิตรกับทุกคน แต่ยังขาดการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียนและการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการของโรงเรียน

3. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมฯรองลงไป คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรฯและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวัด ประเมินผล และรายด้านพบว่า

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างดียิ่ง จัดให้มีแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและ ควบคุม ตรวจสอบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชาแต่ยังควรปรับปรุงวิธีการจัดเก็บรักษาเอกสารและหลักฐานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างดียิ่ง จัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลสารสนเทศความต้องการของผู้ปกครองสังคม ชุมชน และท้องถิ่น จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่อง ใช้ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและควรปรับปรุงส่งเสริมในการ จัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการวัดผล ประเมินผลอย่างดียิ่ง มีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบเกี่ยวกับด้านวัดผล ประเมินผลและมีการส่งเสริมสนับสนุนในการ จัดหา วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการจัดทำข้อสอบควรมีการปรับปรุงการ กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ หลักเกณฑ์และเป้าหมาย ด้านวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของสถานศึกษา

3.4 ด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการนิเทศ การศึกษาอย่างดียิ่ง มีการวางแผนการนิเทศภายใน สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและวางแผนการประเมินผลการนิเทศภายใน สถานศึกษาอย่างต่อเนื่องควรมีการปรับปรุงการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการให้รองรับ การจัดระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา

3.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม อย่างดียิ่ง มีการส่งเสริมการจัดทำโครงสร้างด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาและ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ กำหนดนโยบายและวางแผนในการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาควรมีการส่งเสริมครูให้มีการ วิเคราะห์ความ จำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

2.1 รูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบ และ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบ

2.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบ

ภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครที่จัดทำขึ้น โดยภาพรวมมีความเหมาะสมใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากขึ้นไป

ระยะที่3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

พบว่า ผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด

ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครมีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทาง วิชาการเอาใจใส่ในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการวางแผน เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดา รัตน์ พิมพ์อุบล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาดรตด ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอน และครูวิชาการ จากโรงเรียนขนาดเล็ก 76 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 21 โรงเรียน ประกอบด้วย ครูผู้สอน 299 คน ครูวิชาการ 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ (Independent samples t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาดรตดตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูวิชาการ โดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก และรายด้าน พบว่า1) ด้านการบริหารจัดการโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการบริหารจัดการ อย่างดียิ่ง มีการ ดำเนินการ กำหนดวิธีการในการรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนอย่างชัดเจนกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและตัวชี้วัดไว้ อย่างชัดเจนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ แต่ยังมีการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของครู 2) ด้านการนิเทศโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการนิเทศอย่าง ดี ยิ่ง จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูได้ พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนแต่ยังขาดการ ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา ดูงานด้านการนิเทศของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการวางแผนโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการวางแผนอย่างดียิ่ง โดยสร้างความเข้าใจในภารกิจของโรงเรียนให้แก่ครูและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตาม

จุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดแต่ยังขาดการ สนับสนุนการปฐมนิเทศครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน 4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการอย่างดียิ่ง ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมโดยเน้นผลงานด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ ปรีกษาหรือด้านการจัดการเรียน ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเองและเป็นมิตรกับทุกคน แต่ยังขาดการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัด บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียนและการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสรสิทธิ์ พรธณวงศ์ (2551) ได้ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนนา ห้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า 1) ผลการประเมินโครงการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมทุกด้านมีผลการประเมินโครงการอยู่ใน ระดับดีเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย 2) ผลการประเมินการจัด กิจกรรมตามโครงการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนนาหว้าพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวม มีผลการประเมินอยู่ในระดับ ดี เมื่อพิจารณาผลการประเมินในรายกิจกรรมพบว่าอยู่ใน ระดับ มากทุกกิจกรรม เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ กิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบกิจกรรมอบรม การผลิตสื่อ และพัฒนานวัตกรรมเพื่อการศึกษาด้วยระบบ ICT และกิจกรรมการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการ 3) ผล การเปรียบเทียบค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของจำนวนนักเรียนที่ได้รับระดับผลการเรียน 3 ขึ้นไปตามเกณฑ์ระดับ คุณภาพของ สมศ. ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในปี การศึกษา 2549 และปีการศึกษา 2551 ก่อนและหลัง การดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 11.28

ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาและ ส่งเสริมฯรองลงไป คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรฯและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวัด ประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้บริหารมีความเอาใจใส่ในด้านการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้อ อารี ท่วมเสน (2549) ได้ทำการวิจัยการศึกษาการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กโดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ ในระดับกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการนิเทศอย่างทั่วถึง ด้านการนิเทศอย่างต่อเนื่องและด้านการนิเทศอย่างมี คุณภาพพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การนิเทศ 3 ด้าน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูวิชาการ มีความเห็นเกี่ยวกับบุคลากรมีเวลาน้อย ส่วนใหญ่ทำงาน ตามนโยบายหรืองานเร่งด่วน เขตปฏิบัติการนิเทศมีจำนวนโรงเรียนไม่เท่ากัน ทำให้มีการนิเทศไม่ครบตามที่กำหนด การนิเทศ เป็นทีมน้อย ส่วนมากเป็นการนิเทศเป็นรายบุคคล การใช้เครื่องมือในการนิเทศมีน้อย การบันทึกผลการนิเทศและการรายงาน ของผู้นิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบไม่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย รูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ควรมีนโยบายให้ สถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ได้พัฒนาภาวะผู้นำการ บริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

จากสรุปผลการวิจัยที่ได้ข้อเสนอรูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่เชื่อมั่นได้ว่าจะมีความเหมาะสมมีประโยชน์และเป็นไปได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงซึ่งกระบวนการวิจัยในแต่ละขั้นตอนถือได้ว่าอาศัยกระบวนการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหาร สถานศึกษาควรนำรูปแบบภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก จากการวิจัยไปดำเนินการปรับใช้ในการบริหารต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการ แสวงหาวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู
2. ด้านการนิเทศผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานด้านการนิเทศของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ
3. ด้านการวางแผนผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการการประชุมนิเทศครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียนและการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. ควรศึกษาภาวะภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของบุคลากรเกี่ยวกับบทบาท ทักษะและพฤติกรรมการสร้างภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่เอื้อต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปี 2551- 2553. กรุงเทพฯ :ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกรนดัฟฟ์. (Cairnduff), เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ อัจฉรา คหิณฑพงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2552.
- ชัยสิทธิ์ เลิศไกร. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินการตามโครงการยกระดับคุณภาพขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ดาร์ตัน พิมพ์อุบล. (2549). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทองพันชั่ง พงษ์วารินทร์. (2552). การพัฒนา10 ความสามารถหลักเพื่อก้าวสู่สุดยอดหัวหน้างาน. กรุงเทพฯ : ไอทีซี ออนไลน์. ดิสทริบิวเตอร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2552,มีนาคม). “ทักษะการบริหาร,” The City Journal. 5(103) : 56.
- รันแฮม, บิล. (Bill Runham), เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ อัจฉรา คหิณฑพงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ที่โรงเรียน

- วัดลาดระโง่ง เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2552.
- วิโรจน์ จันทสิงห์. (2542). การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลพระราชทาน : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้าน
มุขม้นโนนอุดมสามัคคี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา.
 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม.
- วิจิตร ศรีอ้าน. (2548). การวิจัยสถาบันกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. (เอกสารประกอบการสัมมนาของสมาคมการวิจัย
 สถาบันและพัฒนาอุดมศึกษา ณ สำนักวิจัยจุฬารักษ์ 13 - 15 มกราคม 2548). ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- สรสิทธิ์ พรรณวงศ์. (2551). การประเมินโครงการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
http://www.nawapit.org/blog/view.php?article_id=51.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549/2550 “การแก้ปัญหาและการปฏิรูปอย่างเป็น
 ระบบองค์รวม”**. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **รายงานผลการวิจัย : สภาพการณ์และฐานข้อมูลการจัด**
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2531). หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.การศึกษาโดย
 ครอบครัวในสังคมไทย.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545, สิงหาคม). “การนิเทศภายในหัวใจการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน,” วารสารวิชาการ. 5(8) : 25 -
 31.
- เอื้ออารี ท่วมเสน. (2549). การศึกษาการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสระบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
 ทรวโรฒ.
- อมรวิชัย นาครทรรพ. (2545). รายงานสภาวะการศึกษาไทยประจำปี 2544 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- Chrispeels, J.H. (1992). **Purposeful Restructuring**. London : Falmer.
- Drucker, P.F. (1968). **The Age of Discontinuity**. New York : Harper and Row.
- _____. (1979). **Management : Tasks. Responsibility. practices**. London : Panbooks.
- Wardlow, R.L. (2008). **Induction and support of new principals**. California : California
 University.

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต 1

THE RELATIONSHIP BETWEEN EXECUTIVE LEADERSHIP AND VOLUNTEERISM OF
EDUCATIONAL PERSONNEL NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 1

พรทิพย์ ตั้งเพียร^{1*}, ธนัต ยันต์ทอง²

Pornthip Tangpian^{1*}, Thanat Yanthong²

^{1&2} คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

^{1&2} Faculty of Social Sciences and Education Thongsook College

E-mail : ntawan@hotmail.com

วันที่รับบทความ 16 มิถุนายน 2568

วันแก้ไขบทความ 1 กรกฎาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ 4 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา 2) ศึกษาระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำผู้บริหาร โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือผู้นำแบบประชาธิปไตย รองลงมา คือผู้นำแบบเสรีนิยม และอันดับสุดท้ายคือ ผู้นำแบบเผด็จการ ตามลำดับ 2) ระดับจิตอาสาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการช่วยเหลือผู้อื่น รองลงมาคือด้านความมุ่งมั่นพัฒนาและอันดับสุดท้ายคือ ด้านการเสียสละต่อสังคม ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ; ผู้บริหาร; จิตอาสา

Abstract

This research The objectives were to 1) study the level of leadership characteristics of educational personnel. 2) to study the volunteer spirit level of educational personnel and 3) Studying the relationship between executive leadership and volunteerism of educational personnel in the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. The sample group in this research was 385 educational personnel. The instrument used was a questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation. and analysis Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results showed that 1) Executive leadership level Overall, it is at the highest level. When considering each aspect, it was found that the number 1 ranking was democratic leaders, followed by liberal leaders. And the last ranking is Autocratic leaders in order 2) The overall level of volunteerism is at the highest level. When considering each aspect, it was found that number 1 was helping others. Next is commitment to development and last is In terms of sacrifice to society, respectively 3) The relationship between executive leadership and volunteerism of educational personnel in the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall, has a positive relationship at a moderate level. Statistically significant at the 0.01 level.

Keywords : Leadership; Executives; Volunteerism

บทนำ

จากสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการสื่อสารอย่างไร้พรมแดน การพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดค่านิยมทางวัตถุเพิ่มมากขึ้นจนทำให้เกิดการแข่งขัน เอารอดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน โดยที่สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นับแต่การเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมไทยในบริบทต่าง ๆ โดยเฉพาะความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุ การค้า การลงทุน การแลกเปลี่ยน และนวัตกรรม ที่สำคัญได้นำวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาจนทำให้ประชาชนเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตเป็นสังคมวัตถุนิยม บริโภคนิยม มีวิถีชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ รักสบาย เห็นแก่ตัว ขาดจิตสำนึก มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตัวเองมากกว่าส่วนรวม ความสำนึกต่อส่วนรวมจึงลดน้อยลงทุกวันจนทำให้ไม่มีความสามัคคี จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการขาดจิตอาสา (อัจฉนาถ ไชยนาพพงษ์. 2558) จิตอาสา หรือ จิตสำนึกสาธารณะ คือ การตระหนักรู้ และคำนึงถึงส่วนร่วมรวมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกันกับตน มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม ด้วยความเต็มใจ โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นด้านการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการทำกิจกรรมเพื่อสังคมให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้มีความสุข หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะ ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม รวมถึงรู้จักการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (อังสนา อัครพิศาล และคณะ. 2556)

นอกจากนี้ คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตอาสา ที่จะประกอบไปด้วยพฤติกรรมหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นและคนในสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การอำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่นและการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ด้านที่ 2 ด้านเสียสละต่อสังคมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลจะ สละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มาก ได้แก่ การสละเงิน แรงกาย เพื่อผู้อื่น

ในสังคม และการสละเวลาและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ด้านที่ 3 ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น ได้แก่ การสนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคมและการร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย (สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 2554)

จากความหมายและคุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตอาสาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นพบว่า จิตอาสาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับจิตใจของบุคคลให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความสงบสุข ซึ่งการเลือกศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริหารผู้บริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนการบริการ ทางด้านการศึกษาในภาวะที่มีการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษาโดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนจากการที่รัฐเป็นผู้ให้และประชาชน เป็นผู้รับ กลายเป็นรัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนทางด้าน วิชาการและบริการ เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้มีบทบาท ในการดูแลแก้ไขปัญหาทางการศึกษา ด้วยตนเอง โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมและทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาหรือทุนทาง สังคม ทุนทางสังคมที่สำคัญของชุมชนที่นับได้ว่าเป็นหัวใจหลักในการทำงานทางด้านการศึกษา คือประชาชนในพื้นที่ หากพื้นที่ใดมีประชาชนที่มีความสามัคคี มีจิตใจที่เสียสละหรือจิตอาสาที่ โยงใยเป็นเครือข่ายกับ ครูและบุคลากรทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในพื้นที่ จะทำให้สถานศึกษาในชุมชนนั้น ๆ ได้ รับการดูแลอย่างทั่วถึง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2561)

ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลซึ่งถูกแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นมาเป็นหัวหน้า มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่จะสามารถบันดาลให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ เพราะผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้นำ ที่จะชี้แนะ สั่งการ และวางกรอบทิศทางทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นไปตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ ครูยุคใหม่ที่กำลังทำการปฏิรูปการเรียนรู้ย่อมปรารถนาผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ที่มีแนวการบริหารตอบสนองต่อการปฏิรูปการเรียนรู้เช่นเดียวกัน ผู้บริหารยุคใหม่จะมีบทบาทอย่างสำคัญในการบริหารโรงเรียนตามแนวการบริหารแบบใหม่ มีปรัชญา แนวคิด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เช่น มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษา ใฝ่รู้ และติดตามข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ประเทศ และในโลกอยู่เสมอ มีแนวทางการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ หรือการบริหารจัดการแบบที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (พระมหาสมบุญ สุธมโม. 2557)

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพราะพฤติกรรมจิตอาสาเป็นความงดงามของสังคมเป็นวัฒนธรรมที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษาอย่างไรองค์ความรู้ที่ได้จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาและเอื้อประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมนำไปสู่สังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันต่อไปในอนาคตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) ทำการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทารุโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1970: 607 – 610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ภาวะผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ประกอบด้วย 3 ปัจจัยได้แก่ ผู้นำแบบเผด็จการ ผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำแบบเสรีนิยม

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ จิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม ความมุ่งมั่นพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยกำหนดจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย มากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ระดับภาวะผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่อง ที่มีคำตอบให้เลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) ลิเคอร์ท (Likert, 1939, Pp : 213 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559)

ตอนที่ 2 ระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่อง ที่มีคำตอบให้เลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) (ในตะวัน กำหอม, 2559)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้อง

2.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากร ทางการศึกษา ที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน

2.3 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .813

2.4 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบรวมถึงชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบดูความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางด้านสถิติ

ตอนที่ 1 ระดับภาวะผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ เบสส์ (Best. 1977. Pp : 47 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

ตอนที่ 2 ระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ เบสส์ (Best. 1977. Pp : 47อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient อ้างถึงในในตะวัน กำหอม 2559) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้

สูงกว่า 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.30 - 0.70	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 0.30	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.0	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผล

1. ภาวะผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือผู้นำแบบประชาธิปไตย รองลงมา คือ ผู้นำแบบเสรีนิยม และอันดับสุดท้าย คือ ผู้นำแบบเผด็จการตามลำดับ
2. จิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการช่วยเหลือผู้อื่น รองลงมาคือด้านความมุ่งมั่นพัฒนา และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการเสียสละต่อสังคมตามลำดับ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลักษณะภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาเรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ ผู้นำแบบประชาธิปไตยรองมาคือ ผู้นำแบบเผด็จการและอันดับสุดท้ายคือ ผู้นำแบบเสรีนิยม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือผู้นำแบบประชาธิปไตย รองลงมา คือผู้นำแบบเสรีนิยม และอันดับสุดท้ายคือ ผู้นำแบบเผด็จการตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิชา สมุทวนิช (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พฤติกรรม

ผู้นำจัดการแบบเบ็ดเสร็จ พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม พฤติกรรมผู้นำแบบเผด็จการอย่างมีเมตตา และพฤติกรรมผู้นำแบบปรึกษาหารือยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนบงกช นิพัทธ์ศิริผล (2562) การศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมา คือ ผู้บริหารให้ความเสมอภาคต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาในการพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองและยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชรีร์ย ศิริมูล(2560) การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกพึงพอใจหรือมีความเป็นอิสระ สามารถเลือกในงานที่ทำได้ โดยผู้บริหารมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ชี้แนะแนวทางในการทำงาน ทำให้เกิดการทำงานอย่างมีความสุข และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ มนต์ฤทธานุกาพ (2565) เรื่องลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า ระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือผู้นำแบบประชาธิปไตย รองลงมาคือผู้นำแบบเสรีนิยม และอันดับสุดท้ายคือ ผู้นำแบบเผด็จการตามลำดับ

2. จิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการช่วยเหลือผู้อื่น รองลงมาคือด้านความมุ่งมั่นพัฒนา และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการเสียสละต่อสังคมตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมาลย์ ลิทอง (2563) เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานบริหารวิชาการด้านงานบริหารทั่วไป ด้านงานบริหารงบประมาณ และด้านงานบริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของวสุวัตต์ สุริยันต์ (2561) เรื่อง การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ด้านการเสียสละต่อสังคมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนเมื่อนักเรียนพบก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้ หรือปิดไม่สนิท นักเรียนจะเข้าไปปิดน้ำให้ทันทีนักเรียนมี โอกาสทำงานสาธารณประโยชน์ นักเรียนจะทำด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ และหลังเวลาเลิกเรียน นักเรียนจะไปช่วยบิดาหรือมารดาทำงานบ้านเนื่องจากโรงเรียนสตรีวัดระฆังมีนโยบายที่ช่วยปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านความเสียสละ ผู้บริหารโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูสอดแทรกเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ทุกระดับชั้น และยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนด้านจิตสาธารณะด้านความเสียสละ เช่น กิจกรรมส่งเสริมความเป็นผู้นำ สถานักเรียนกิจกรรมจิตอาสาสรวัดนักเรียน กิจกรรมเลือกตั้งประธานและคณะกรรมการนักเรียน ตลอดจนการนำนักเรียน ทำจิตอาสาออกโรงเรียน เป็นต้น ทำให้นักเรียน ไม่เคยนำของส่วนรวมมาใช้เป็นประโยชน์ของส่วนตน รู้จักให้อภัยผู้อื่นที่ กระทำผิดเสมอ และบริจาคทรัพย์หรือสิ่งของให้กับผู้อื่นที่เดือดร้อน ส่งผลให้จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการเสียสละต่อสังคมโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับงานวิจัยของสวัสดิ์ สุริยันต์ (2561) เรื่อง การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษา 1.3 ด้านความมุ่งมั่นพัฒนา พบว่า จิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรี วัดระฆัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน เมื่อนักเรียนพบก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้หรือปิดไม่สนิทนักเรียนจะเข้าไปปิดน้ำให้ทันทีและ นักเรียนมี โอกาสทำงานสาธารณประโยชน์ นักเรียนจะทำด้วยความเต็มใจ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้ร่วมมือกับคณะครูในการดำเนินงานตามนโยบายทางด้านความมุ่งมั่นพัฒนา โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงให้สังคมดีขึ้น ได้แก่ การที่นักเรียนให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมชุมชน หรือ โรงเรียน มีการเสนอแนวคิดในการพัฒนาสังคม ชุมชน และ โรงเรียนของตน ตลอดจนร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาสังคม ชุมชน และ โรงเรียน อย่างสร้างสรรค์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ มนต์ฤทธานภาพ (2565) เรื่องลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า ระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการช่วยเหลือผู้อื่น รองลงมาคือด้านความมุ่งมั่นพัฒนาและอันดับสุดท้ายคือ ด้านการเสียสละต่อสังคมตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เรียงตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย อันดับที่ 1 คือ ด้านความมุ่งมั่นพัฒนารองลงมาคือ ด้านการเสียสละต่อสังคมและอันดับสุดท้ายคือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญจวน สาธุญา(2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยสรุปความสัมพันธ์แต่ละด้าน ได้แก่ด้านการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะภาวะผู้นำ อยู่ในระดับต่ำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ มนต์ฤทธานภาพ (2565) เรื่องลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์

ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลักษณะภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาเรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ ผู้นำแบบประชาธิปไตย รองลงมาคือ ผู้นำแบบเผด็จการและอันดับสุดท้ายคือ ผู้นำแบบเสรีนิยม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องถ้าหากต้องการพัฒนาระดับความมีจิตอาสาของครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการพัฒนาดนเป็นประจำตั้งแต่เริ่มดำรงตำแหน่ง และสนับสนุนต่อเนื่องในทุก ๆ ปี

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องหากต้องการพัฒนาความมีจิตอาสาของครูและบุคลากรทางการศึกษา จะต้องพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในองค์กรก่อน จึงจะขยายไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนอกองค์กร โดยจะกระตุ้นให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เกิดความร่วมมือระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งอาจจะใช้การเสริมแรงความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาในตัวแปรอื่นที่อาจจะส่งผลต่อความมีจิตอาสา เช่น บุคลิกภาพ ทัศนคติ ค่านิยม หรือ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้นำที่เคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา กับบุคคลที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น จะทำให้ทราบปัจจัยใดเกี่ยวข้องกับความมีจิตอาสา เพื่อเพิ่มแนวทางในการส่งเสริมจิตอาสาให้มีหลายช่องทางมากขึ้น

2.2 ศึกษากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น เช่น เด็กและเยาวชน มหาวิทยาลัยในหลาย ๆ ภูมิภาค เพื่อให้ได้ข้อมูลหลายแง่มุม และแนวโน้มของผลการศึกษาเทียบเคียงกับสถานการณ์ความเป็นจริงได้

เอกสารอ้างอิง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : วิพรินทร์.

ในตะวัน กำหอม.(2559). การวิจัยทางการศึกษา. เล่ม 2.วิทยาลัยทองสุข.กรุงเทพฯ

พระมหาสมบุรณ์ สุธมโม. (2557). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 1(1), 89 – 102.

พัชรีย์ศิริมูล. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอลำลูกเกด. สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

รัญจวน สาธิต. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

รัตนบงกช นิพนธ์ศิริมูล. (2563). การศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การค้นคว้าอิสระศึกษา มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยพะเยา.

- วสวัตดี สุริยันต์.(2561). การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีวัดระฆังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิมาลย์ ลีทอง. (2563). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร)
- สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2554). พฤติกรรมจิตอาสา. เชียงราย: สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สิทธิศักดิ์ มนต์ฤทธานุภาพ (2565) ลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,วิทยาลัยทองสุข
- สุทธิชา สมทวนิช. (2563). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อังสนา อัครพิศาล และคณะ. (2556). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับจิตอาสา ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัจฉนาถ ไชยนาพงษ์, วนัสรา เขาวนนิยม และ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2558). ปัจจัยจูงใจความมีจิตอาสาในกิจกรรมสาธารณสุขของผู้นำชุมชนแบบเป็น ทางการในจังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัย. ชลบุรี: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

CAUSAL FACTOR OF ADMINISTRATION AND EDUCATIONAL INSTITUTION EFFECTIVENESS
OF EDUCATIONAL PERSONNEL KAMPHAENG PHET PROVINCIAL EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE.

ไพโรจน์ บดิรัฐ^{1*}, ธนัต ยันต์ทอง²

Praison Bodirat^{1*}, Thanat Yanthong²

^{1&2} คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

^{1&2} Faculty of Social Sciences and Education Thongsook College

E-mail : ntawan@hotmail.com

วันที่รับบทความ 16 มิถุนายน 2568

วันแก้ไขบทความ 1 กรกฎาคม 2568

วันที่รับบทความ 4 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ระดับศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุในการบริหาร 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหาร และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุ ภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาบุคลากร และอันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 2) ประสิทธิภาพการบริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริหารบุคคล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรโดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงสาเหตุ; ประสิทธิภาพ; การบริหาร

Abstract

This research aims to 1) To study the causal factors in management 2) To study the level of management effectiveness and 3) to study the relationship between Causal factors of administration and educational institution effectiveness of educational personnel Kamphaeng Phet Provincial Educational Service Area Office. The population used in this research was 385 educational personnel. The instrument used was a questionnaire. data analysis Finding Percentage, Mean, and Standard Deviation and find the relationship by Pearsion's product correlation coefficient.

The results showed that 1) causal factors The overall picture is at a high level. When considering each aspect, the first place was management, followed by atmosphere and organizational culture. Leadership Personnel Development and the final ranking is Curriculum and teaching management 2) Management effectiveness The overall picture is at a high level. When considering each aspect, it was found that the first place was academic administration. followed by general management budget management and the final ranking is Personnel management 3) the relationship between Causal factors of administration and educational institution effectiveness of educational personnel Kamphaeng Phet Provincial Educational Service Area Office, as a whole, the positive correlation was at a moderate level. statistically significant at 0.01 level

Keywords : Causal factors; Efficacy; Administration

บทนำ

การบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการที่จะช่วยให้การบริหารงานในสถานศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายและประสบผลสำเร็จสูงสุดโดยการใช้ทฤษฎีการบริหารมาประยุกต์ใช้หรือกระบวนการบริหารซึ่งการบริหารที่ดีจะต้องอาศัยทักษะและกระบวนการการบริหารงานเป็นหลักตลอดจนการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการงานในด้านต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างสูงสุดจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารงานให้ผลงานที่จะได้ออกมานั้นเป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ (ปฏิภาณพล อุตสาหกรรมย์. 2563) การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียน การบริหารและจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบในงานสอนจะเป็นงานหลักแต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายทันการณ์ ปัจจัยการบริหารโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญที่เป็นตัวชี้วัดองค์ประกอบในการบริหารจัดการโรงเรียน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จย่อมมีปัจจัยการบริหารที่แตกต่างไปตามบริบทแต่ละโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ที่มีปรากฏในช่วงขณะนั้น ๆ ผู้บริหารที่ชาญฉลาดย่อมมีการปรับเปลี่ยนปัจจัยการบริหารโดยคำนึงถึงเหตุผล ประมาณการ บุคคล และชุมชน (ปริญ โขตินาราว์วัฒน์. 2564)

ประสิทธิผลโรงเรียนเกิดจากปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ดี มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน โรงเรียนที่มีปัจจัยการบริหารที่ดี กล่าวคือ มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณเพียงพอและมีทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อมเพรียง ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานโรงเรียนตามขอบข่ายงานที่ได้รับจากการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็น เป็นงบประมาณ บุคคล วิชาการและการบริหารทั่วไป มีประสิทธิภาพประสิทธิผลตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้วางไว้ เมื่องานตามขอบข่ายที่วางไว้มีประสิทธิภาพได้ประสิทธิผลก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเห็นคุณค่าของการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน(วิมลย ลีทอง, 2563)

จากรายงานสภาวะการศึกษาของประเทศไทยในปี 2561 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของ นักเรียนจากการประเมินผลทั้งภายในประเทศ (O - Net) และเปรียบเทียบระหว่างประเทศ (PISA) อยู่ในเกณฑ์ ต่ำผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษาในกรุงเทพฯ ฯ และเมืองใหญ่ที่มีเศรษฐกิจดีและ จังหวัดอื่นที่จนกว่ายังคงแตกต่างกันสูง การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและสมรรถนะการศึกษาของ ไทยยังพบว่าดัชนีความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสังคม ดัชนีการพัฒนาการศึกษารวมถึงผลการ ทดสอบเปรียบเทียบของไทยกับนักเรียนนานาชาติอยู่ในเกณฑ์ต่ำ กว่าหลายประเทศในเอเชียตะวันออกและ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย (พรพิมล อุ่นเสียม, 2561) เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่วัดจากการสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน 5 วิชา หลักตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา ได้คะแนนเฉลี่ยออกมาต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ใน การประเมินของส านักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานอื่น ๆ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เรียนแบบท่อง จ ำเพื่อสอบเอาคะแนน แต่คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ไม่เป็น ขาดทักษะในการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงานและการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับผลการทดสอบ นักเรียนนานาชาติ PISA ใน 3 วิชาหลักที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยและลำดับที่ของนักเรียนไทยอยู่ในลำดับต่อมาโดย ตลอด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงคุณภาพด้านการจัดการศึกษา ของประเทศไทยที่ยังมีปัญหายู่มาโดย เฉพาะด้านการบริหารจัดการด้านวิชาการของสถานศึกษา ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหาร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การ เรียนการสอน ำเนินไปได้อย่างราบรื่นเปรียบเหมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ ดังนั้น สิ่งที่ช่วยในการ แก้ปัญหาให้การจัดการศึกษาของประเทศมีประสิทธิผลดีขึ้นคือการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา ดังจะเห็นได้จากประเทศที่มีคุณภาพทางการศึกษาอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลก เช่น ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ อังกฤษ สิงคโปร์ ต่างมุ่งเน้นพัฒนาประสิทธิผลด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างจริงจังไม่ว่าจะเป็น การพัฒนาหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายชัดเจน ให้ท้องถิ่นทำหลักสูตรเพิ่มเติม มีอิสระในการ พัฒนาหลักสูตรแบบผสมผสาน เน้นการจัดการศึกษาแบบพิเศษตามความถนัด ความเก่งของนักเรียน ส่งเสริม การวัดและประเมินผลที่ไม่ใช้คะแนนเป็นหลัก เพื่อลดความแตกต่างระหว่างโรงเรียนและระหว่างนักเรียนกลุ่ม ต่างๆจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ นั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลอยู่หลายอย่าง เช่น อารีย์ ภูมิพันธุ์ (2555) ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และด้านชุมชนและยังพบว่า พบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพล 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหาร ปัจจัยด้าน พฤติกรรมการบริหาร ปัจจัยด้าน สมรรถนะโรงเรียนและปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน ปัจจัยทั้งหมดมีอิทธิพลทั้งทางตรงและ ทางอ้อมต่อการบริหารสถานศึกษา แต่แตกต่างกันอยู่หลากหลายและแต่ละพื้นที่ของแต่ละภาคใน ประเทศไทยก็มีปัจจัยที่แตกต่างกันไป

ดังนั้นแล้วปัจจัยเชิงสาเหตุจึงมีผลกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายที่ได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง อีกทั้งยังมีผลต่อการพัฒนาเยาวชนบุคคลในสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของชาติได้ด้วยผู้วิจัยใน

ฐานะบุคลากรทางการศึกษาจึงเห็นความสำคัญ ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการบริหารงานอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้การพัฒนาในทุกด้านเกิดขึ้น ทั้งการบริหารงานวิชาการ บุคคล การเงิน และการบริหารทั่วไป เมื่อการบริหารดีก็จะส่งผลให้มีการจัดการศึกษาที่ดีกับเยาวชนอย่างครบถ้วนพอเหมาะกันในทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองก็จะมีคุณภาพเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครุมีความสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิภาพสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรและนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาอันจะส่งผลต่อภาพรวมการบริหารนำไปสู่พัฒนาการศึกษาทุกด้านให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) ทำการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรโดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาร์โร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1970 : 607 – 610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรประกอบด้วย 5 ปัจจัยได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ประสิทธิภาพสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาโดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม จำนวน 385 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามระดับปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยแต่ละข้อคำถามเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) (ในตะวัน กำหอม. 2559)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยแต่ละข้อคำถามเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) (ในตะวัน กำหอม. 2559)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

2.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากร ทางการศึกษา ที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน

2.3 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้เชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .897

2.4 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากรกรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้ โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best.1977:147 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient อ้างถึงในในตะวัน กำหอม 2557) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้

สูงกว่า 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.71-0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.30-0.70	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 0.30	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.0	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผล

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือด้านบรรยากาศ และวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาบุคลากร และอันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริหารบุคคล ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารของบุคลากรทางการศึกษาเรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ การบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ การบริหารงานบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือด้านบรรยากาศ และวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาบุคลากร และอันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

สอนตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยยุทธ ถนอมวงษ์ (2558) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรีจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ย คือ ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเมรินทกาส พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าพบว่าปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมัลย์ สิทธิทอง (2563) เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านงบประมาณ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัชยพงษ์ ปาละหงษา (2565) ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุกับประสิทธิผลการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุในการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาบุคลากร และอันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริหารบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของเมรินทกาส พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลย์ สิทธิทอง (2563) เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานบริหารวิชาการด้านงานบริหารทั่วไป ด้านงานบริหารงบประมาณ และด้านงานบริหารบุคคล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัชยพงษ์ ปาละหงษา (2565) ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุกับประสิทธิผลการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริหารบุคคล ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารของบุคลากรทางการศึกษาเรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ การบริหารงานวิชาการ รองมาคือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ การบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินทาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการบริหาร จำนวน 6 ปัจจัย ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ งบประมาณและทรัพยากรเพื่อการบริหาร นโยบายสู่การปฏิบัติบุคลากร กระบวนการบริหาร และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร สำหรับปัจจัยที่ไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 3 ปัจจัย คือ โครงสร้างขององค์การภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อม ชุมชน ท้องถิ่น และแนวทางพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เสนอแนะไว้ 6 ปัจจัย ประกอบด้วย นโยบายสู่การปฏิบัติ กระบวนการบริหารบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรเพื่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชชพงษ์ ปาละหงษา (2565) ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุกับประสิทธิผลการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับประสิทธิผลการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ครอบคลุม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดหาวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญในการอบรม ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้กับครูผู้สอน เพื่อที่จะได้เกิดความรู้ความเข้าใจตรงกัน สามารถนำมาวางแผนในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยุทธ ถนอมวงษ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
ข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ธัชยพงษ์ ปาละหงษา. (2565). ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุกับประสิทธิผลการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา
โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.หลักสูตรศึกษาศาสตร
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข
- ในตะวัน กำหม่อม.(2559). การวิจัยทางการศึกษา. เล่ม 2.วิทยาลัยทองสุข.กรุงเทพฯ
- ปฎิภาณพล อุดสาหรัณย์. (2563). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของครู
และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านสระขาม อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์. หลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข
- ปริญ โขตินาราววัฒน์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. วิทยาลัยทองสุข.
- พรพิมล อุ่นเสียม. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- วิมาลย์ ลีทอง. (2563). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราช
ภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.
- อารีย์ ภูมิพันธุ์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

**ความสัมพันธ์ของปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากร
ทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี**

**THE RELATIONSHIP OF ADMINITRATIVE PROMOTION FACTOR WITH PARTICIPATORY
EDUCATION OF EDUCATIONAL PERSONNEL SUPHANBURI PROVINCE**

สาวิตรี ม่วงพรรณ^{1*}, โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ²

Savitri Muangphruan^{1*}, Sopee Wiwatchankit²

^{1&2} คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

^{1&2} Faculty of Social Sciences and Education Thongsook College

E-mail : sopee wiwatchankit@gmail.com

วันที่รับบทความ 21 กรกฎาคม 2568

วันแก้ไขบทความ 1 สิงหาคม 2568

วันที่รับบทความ 5 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการส่งเสริมการบริหาร 2) ศึกษาศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารและ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการส่งเสริมการบริหารโดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน รองลงมา คือด้านปัจจัยเกี่ยวกับชุมชนและอันดับสุดท้ายคือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริหารบุคคล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์; ปัจจัยการส่งเสริมการบริหาร; การมีส่วนร่วม

Abstract

This research aims to 1) Study the level of administrative promotion factors 2) Study the level of participation in management and 3) Study the relationship between administrative promotion factors and participatory education for educational personnel. Suphanburi Province. This sample group consisted of 385 educational personnel. The instrument used was a questionnaire. data analysis Finding percentages, averages, and standard deviations and find relationships by Pearsion's product correlation coefficient.

The research results found that 1) Overall management promotion factors are at a high level. When considering each aspect, it was found that the number 1 factor was school-related factors, followed by community-related factors, and the last ranking was Environmental factors 2) Participation in management by The overall picture is at a high level. When considering each aspect, it was found that the first place was academic administration. followed by general management budget management and the last place is Personnel management 3) Relationship between administrative promotion factors and participatory education for educational personnel. Suphanburi Province as a whole has a positive relationship at a moderate level. Statistically significant at the 0.01 level.

Keywords : Relationships; Administrative Promotion Factors; Participation

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การจัดการศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนให้มี ประสิทธิภาพและสามารถที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองตาม กระแสโลกาภิวัตน์รัฐบาลจึงต้องสร้างกฎหมายเพื่อให้เป็นกรอบในการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ประโยชน์แก่ เยาวชนมากที่สุด มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาซึ่งการมีส่วนร่วมสามารถ สร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษาตลอดจนสร้างความสมดุลในระบบการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548)

การบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการที่จะช่วยให้การบริหารงานในสถานศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายและประสบผลสำเร็จสูงสุดโดยการใช้ทฤษฎีการบริหารมาประยุกต์ใช้หรือกระบวนการบริหารซึ่งการบริหารที่ดีจะต้องอาศัยทักษะและกระบวนการการบริหารงานเป็นหลักตลอดจนการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการงานในด้านต่างๆให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างสูงสุดจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารงานให้ผลงานที่จะได้ออกมานั้นเป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ (ปฏิภาณพล อุตสาหกรรม. 2563) และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 - 2561) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ²ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ฉบับที่3) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) จัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและหน่วยงานทางการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์กร ของกลุ่มบุคคลดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ยกย่องผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งให้บุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยให้รู้จักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน ทรัพยากรอื่นให้แก่โรงเรียน มีส่วนร่วมกับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็นในภาพรวมของประเทศด้านการจัดการศึกษาในปัจจุบัน สภาพปัญหาที่ยังพบอยู่คือ การรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางทำให้การกระจายอำนาจทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและ การบริหารทั่วไปสู่ระดับโรงเรียนน้อย ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการบริหารจัดการคุณภาพของการ จัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ยังไม่ตอบสนองความต้องการผู้เรียนซึ่งมี ความหลากหลายได้ การวัดและประเมินผลเน้นการวัดที่ความรู้ ความจำมากกว่าการวัดความรู้ความสามารถที่เกิดจากการปฏิบัติจริง ปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา บางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนขาดจิตสำนึกและวิญญานความเป็นครู ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา(ณรงค์ ศักดิ์ เวโร. 2559)

ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารจากเหตุผลดังกล่าว การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้นั้น อาจมีสาเหตุมาจากหลายประการและที่สำคัญประการหนึ่งคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจของครู อาจารย์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานด้านการสอนของครู อาจารย์ ซึ่งครู อาจารย์ นิยมชมชอบผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้พวกเขา ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าผู้บริหารที่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจโคเฮน และอัฟออฟ (Cohen and Uphoff) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และร่วมมือในองค์กรพัฒนา ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการบริหารตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟออฟ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนสวอนสเบิร์ก ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารซึ่ง ประกอบด้วย การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่ดีกว่า การตัดสินใจที่ดีจะทำให้ ประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น เนื่องจากผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ พวกเขาจะมีความผูกพันต่อผลของการตัดสินใจที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย ความผูกพันจึงนำไปสู่ ประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้น ในส่วนของกำลังใจและความพอใจในงานที่ทำ เป็นสิ่งที่เกิดจากการที่พวกเขามีความรู้สึกว่าพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ฉะนั้นความรู้สึกทางเห็น คบอกรัก และความไม่พอใจที่จะนำไปสู่ความเฉื่อยชา การออกจากงาน และการขาดงานน้อยมาก การลดความ ไม่พอใจด้วยการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถแก้ปัญหานี้ได้ รัสเซล ซี สวานบอร์ก (Russell C. Swansburg. 1996. Pp : 391 - 393 อ้างถึงในอมรภัค ปิ่นกำลัง. 2562)

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565 ดังนี้ 1) สร้าง “TRUST” หรือ “ความเชื่อมั่น ไว้วางใจ” ให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ปกครอง โดยทุกหน่วยงานสามารถที่จะเป็นหลัก หรือเป็นที่พึ่งได้ (Transparency) หมายถึง ความโปร่งใส R (Responsibility) หมายถึง ความรับผิดชอบ (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว S (Student-Centricity) หมายถึง ผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา T (Technology) หมายถึง เทคโนโลยี 2) ให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงาน “MOE ONE TEAM” หรือ “การทำงานร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวของกระทรวงศึกษาธิการ” และนำ “TRUST” ซึ่งเป็นรูปแบบในการทำงานที่จะทำให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน กลับมาให้ความไว้วางใจในการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นส่วนเสริมในเรื่องความโปร่งใส ทั้งในเชิงกระบวนการทำงาน และกระบวนการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ 3) สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา (จิราภรณ์ เพชรทัต. 2558)

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการบริหารโรงเรียน การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองมีความสำคัญ ในการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความสามารถและความต้องการของผู้เรียน การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคม และประเทศ ให้การศึกษาที่ดีกับเยาวชนอย่าง ครบถ้วนพอเหมาะกันในทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองจึงจะมีคุณภาพขณะเดียวกันหาก ผู้ปกครองมีส่วนในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมมือช่วยเหลือก็จะทำให้คนในปกครองได้เรียนรู้ในสิ่งที่ผู้ปกครอง ต้องการในการดำเนินชีวิตประจำวันไปด้วยการบริหารงานของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมายต้องอาศัยความสัมพันธ์กัน ฟังพาอาศัยซึ่งกันและกันชุมชนต้องอาศัยโรงเรียนในการบริหาร การจัดการศึกษาให้กับเยาวชนขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้อง ฟังพาอาศัยและได้รับการสนับสนุนจาก ชุมชนเช่นเดียวกัน (อำภา สมันพิช, 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี และเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษา เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ มากขึ้น และเป็นข้อมูลนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางใน การจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการส่งเสริมการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) ทำการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีโดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาริโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1970: 607 – 610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำพอม. 2559)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีประกอบด้วย 3 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาโดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม จำนวน 136 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามระดับปัจจัยส่งเสริมการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน และปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน โดยแต่ละ

ข้อคำถามเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม (ในตะวัน กำพอม. 2559)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไปโดยแต่ละข้อคำถามเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม (ในตะวัน กำพอม. 2559)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากร ทางการศึกษาที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน

2.3 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Cronbach's Alpha) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .869

2.4 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด ด้วยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบรวมถึงชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากรกรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับปัจจัยส่งเสริมการบริหารของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้ โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า ตามแนวคิดของ เบสท์ ดังนี้ (Best. 1977 : 147 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้ โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า ตามแนวคิดของ เบสท์ ดังนี้ (Best. 1977 : 147 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient อ้างถึงในในตะวัน กำหอม, 2559) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

สูงกว่า 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.30 - 0.70	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 0.30	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.0	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผล

1. ปัจจัยการส่งเสริมการบริหารของบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีโดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน รองลงมา คือด้านปัจจัยเกี่ยวกับชุมชนและอันดับสุดท้ายคือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

2. การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริหารบุคคลตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีโดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปัจจัยการส่งเสริมการบริหารมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการบริหารเรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

1.ปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีโดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน รองลงมา คือด้านปัจจัยเกี่ยวกับชุมชนและอันดับสุดท้ายคือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ ถนอมวงศ์(2558)ด้านปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ผู้แทนในชุมชนให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการศึกษา มีนโยบายการศึกษาที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนเอื้อต่อการเข้าไปร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวัน แกละสมุทร (2562) การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของ โรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิต จากมาก ไปหาน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ และการบริการ ชุมชนตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญ โชตินาราวณ์ (2562) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบอันดับที่ 1 คือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน รองลงมา คือด้านปัจจัยเกี่ยวกับชุมชนและอันดับสุดท้ายคือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมตามลำดับ

2. การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริหารบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกวัตร นามมณี (2557) ด้านงานวิชาการ โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก อันดับหนึ่งที่หนึ่ง คือ สนับสนุนให้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และมีระเบียบวินัย รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการเตรียมความพร้อมและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กนักเรียน เนื้อหาหลักสูตรการจัดประสบการณ์ มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก การรายงานผลการพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอและมีความชัดเจน สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน และอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการจัดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ ถนอมวงษ์ (2558) ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีส่วนร่วมเสนอแนะการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน และมีส่วนร่วมเสนอแนะพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีส่วนร่วมในการพิจารณาการแต่งตั้ง ย้าย ของครูและบุคลากรในโรงเรียนและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญ โขตินาราวณ์ (2562) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริหารบุคคลตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการส่งเสริมการบริหารกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีโดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูเรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ ถนอมวงษ์ (2558) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของข้าราชการครู โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของข้าราชการ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญ โขตินาราวณ์ (2562) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ครอบคลุม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดหาวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญในการอบรม ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้กับครูผู้สอน เพื่อที่จะได้เกิดความรู้ความเข้าใจตรงกัน สามารถนามาวางแผนในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จิราภรณ์ เพชรทัต. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยยุทธ ถนอมวงษ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).

ณรงค์ ศักดิ์ ะโว. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศ.ม. การ บริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

นาวัน แกละสมุท. (2562). การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี).

ในตะวัน กำหอม. (2559). การวิจัยทางการศึกษา. เล่ม 2.วิทยาลัยทองสุข.กรุงเทพฯ

ปฎิภาณพล อุตสาห์รัมย์.(2563). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปด้านการดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านสะขาม อำเภอนอูงี่ จังหวัดบุรีรัมย์.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,วิทยาลัยทองสุข

ปริญ โขตินาราวัดณ์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยงานบริหารงานทั่วไปที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข

ปิยวรรณ วงษ์ปู้. (2558). การมีส่วนร่วมในอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านโชคชัยพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข

อมรภัค ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อำภา สมันพิช (2561). การมีส่วนร่วมในการบริหารกับความยืดหยุ่นผู้บกพร่องการของครูในสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม.

เอกวัตร แนมมณี.(2557). ความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านพระปรารค์ อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,วิทยาลัยทองสุข

ชายผ้าเหลืองหลากสี : การนำเสนอภาพลักษณ์ของพระ-เณรที่มีความหลากหลายทางเพศ
ในโซเชียลมีเดีย

ROBES OF MANY COLORS : THE REPRESENTATION OF GENDER-DIVERSE MONKS AND
NOVICES ON SOCIAL MEDIA

พระก้องเกียรติ แซ่ลิ่ม

Phra Kongkiat Sealim

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: kongsakonnakon@gmail.com

วันที่รับบทความ 23 เมษายน 2568

วันแก้ไขบทความ 5 มิถุนายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ 15 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ของพระภิกษุและสามเณรที่มีความหลากหลายทางเพศในโซเชียลมีเดียร่วมสมัย โดยมุ่งวิเคราะห์บทบาทและผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ดังกล่าว ในบริบทสังคมไทย พระสงฆ์ถูกยกย่องเป็นแบบอย่างทางจิตวิญญาณและเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมชุมชน การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศที่หลากหลายของพระ-เณรผ่านโซเชียลมีเดียจึงเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ ทั้งในแง่การเปิดพื้นที่แสดงตัวตนและการท้าทายกรอบคิดดั้งเดิมของสถาบันสงฆ์ แม้ปรากฏการณ์นี้จะก่อให้เกิดข้อถกเถียงในสังคม แต่ก็สะท้อนถึงความจำเป็นต้องทำความเข้าใจพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าประเด็นความหลากหลายทางเพศในวงการสงฆ์เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาอย่างรอบด้าน โดยต้องคำนึงถึงหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปพร้อมกับค่านิยมสมัยใหม่ ทั้งนี้เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการธำรงรักษาแก่นแท้ของสมณเพศกับการปรับตัวให้สอดคล้องกับยุคสมัย ที่สำคัญ พระสงฆ์จำเป็นต้องปรับพฤติกรรมการแสดงออกให้เหมาะสมทั้งตามหลักพระธรรมวินัยและบริบทสังคมปัจจุบัน เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของสถาบันสงฆ์และศรัทธาของพุทธศาสนิกชน โดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์ทางเพศของแต่ละบุคคล

คำสำคัญ : พระ - เณร; เพศทางเลือก; โซเชียลมีเดีย

Abstract

This academic article aims to examine the portrayal of gender-diverse Buddhist monks and novices in contemporary social media, with a focus on analyzing their social roles and the impacts of this phenomenon. In Thai society, monks are revered as spiritual exemplars and cultural pillars of community life. The expression of diverse gender identities by monastic members through social media presents a noteworthy phenomenon, reflecting both the expansion of self-representation spaces and the challenging of traditional monastic frameworks. While this development has sparked social debate, it underscores the need to understand evolving social dynamics. The study reveals that gender diversity within monastic

communities requires multifaceted consideration, balancing Buddhist doctrinal principles with modern values. This approach seeks to maintain the essence of monasticism while adapting to contemporary contexts. Crucially, monastic members must moderate their self-expression in accordance with both monastic discipline (Vinaya) and current social norms to preserve the credibility of monastic institutions and maintain devotees' faith, without negating individual gender identities.

Keywords : Monks and novices; Gender; Social media

บทนำ

ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศที่หลากหลายสามารถแสดงออกถึงตัวตนของตนเองได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านกายภาพและการมีพื้นที่ทางสังคมที่ยอมรับความแตกต่างเหล่านี้มากยิ่งขึ้น เรื่องของความหลากหลายทางเพศจึงกลายเป็นเรื่องปกติในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งสังคมเริ่มเปิดใจและให้การยอมรับมากขึ้นเรื่อย ๆ ประเด็นความหลากหลายทางเพศยังคงเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน โดยเฉพาะเมื่อปรากฏอยู่ในบริบทของนักบวช หรือผู้ที่ได้รับความเคารพศรัทธาจากสาธุชน คำถามที่เกิดขึ้นคือ สังคมจะมองเรื่องนี้อย่างไร และควรมีจุดยืนอย่างไรระหว่างการยอมรับในความเป็นมนุษย์ กับบทบาททางศาสนาที่มักถูกผูกโยงไว้กับภาพลักษณ์ที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า โดยเฉพาะในบริบทของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่มีเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์อันชัดเจน คือ มุ่งสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ผู้ที่เข้ามาศึกษาและปฏิบัติตามหลักพระธรรมคำสอน จึงจำเป็นต้องดำเนินตนให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของพระธรรมวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงวางไว้เป็นแนวทางอย่างดีแล้ว

ย้อนไปเมื่อพุทธศักราช 2560 นับเป็นช่วงเวลาที่คุณสมบัติไทยตกอยู่ภายใต้การตั้งคำถามจากสังคมอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับวัตรปฏิบัติ และความเหมาะสมในการดำรงสมณเพศ ตลอดปี 2560 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม ข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมได้ปรากฏผ่านสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสื่อออนไลน์หรือสื่อสังคมโซเชียล ไม่ว่าจะเป็นกรณีพระชื้อบริการทางเพศ พระที่แสดงออกในลักษณะไม่เหมาะสม พระเสพยาเสพติด พระมีความสัมพันธ์กับสีกาอย่างมิชอบ พระเผยแพร่ภาพหรือพฤติกรรมอนาจารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนพระที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพุทธพาณิชย์ในลักษณะปลุกเสกเครื่องรางของขลัง แม้จำนวนพระสงฆ์ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจะมีเพียงหลักร้อยรูป เมื่อเทียบกับจำนวนพระสงฆ์ทั่วประเทศที่มีมากกว่า 300,000 รูป ซึ่งถือว่าเป็นส่วนน้อย แต่การที่ข่าวลักษณะดังกล่าวปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของพุทธศาสนิกชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลกระทบที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้นก็คือ “ความเสื่อมศรัทธา” ต่อสถาบันสงฆ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าขณะนั้นอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับคำว่า “วิกฤติ” ความเสื่อมศรัทธาดังกล่าวยากที่จะปฏิเสธว่า ล้วนมีต้นตอมาจากพฤติกรรมของพระสงฆ์เองเป็นสำคัญ

ในขณะนั้น ก่อนที่สถานการณ์จะลุกลามจนเกินเยียวยา เจ้าคณะใหญ่ในแต่ละหน ตลอดจนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต จึงพร้อมใจกันออกคำสั่งควบคุมและกวดขันพฤติกรรมของพระภิกษุสามเณรภายใต้การปกครองทั่วประเทศอย่างเข้มงวด ซึ่งนับเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์คณะสงฆ์ไทย ที่พระเถระชั้นผู้ใหญ่ระดับเจ้าคณะใหญ่จะมีมติเห็นพ้องและดำเนินการในช่วงเวลาเดียวกัน สาระสำคัญของคำสั่งดังกล่าว ได้แก่ การห้ามพระภิกษุสามเณรกระทำการที่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมืองและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ห้ามแสดงความคิดเห็นหรือแสดงพฤติกรรมที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความสงบสุขของประชาชน พร้อมกันนี้ ยังได้กำชับให้พระสังฆาธิการเข้มงวดในการกำกับดูแล ไม่ให้พระภิกษุสามเณรประพฤติตนในทางเสื่อมเสียหรือเป็นที่ติฉินนินทาของสาธารณชน รวมถึงให้ควบคุมอย่างใกล้ชิดไม่ให้มีการละเมิดพระธรรมวินัย (ไทยรัฐ ออนไลน์. 2561)

ในปัจจุบัน บทบาทของพระภิกษุสามเณรที่มีการแสดงออกทางเพศในลักษณะของเพศทางเลือก เช่น พระเณรกระเทย หรือพระตุ๊ดเณรตัว ปรากฏผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อคณะสงฆ์ไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่าในช่วงหลัง พ.ศ. 2567 ประเทศไทยจะมีความเปิดกว้างและยอมรับความหลากหลายทางเพศในระดับที่สูงขึ้น ทว่าประเด็นเรื่องเพศในสมณเพศยังคงเป็นหัวข้อที่ละเอียดอ่อนและอ่อนไหว โดยเฉพาะเมื่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกของพระภิกษุสามเณรปรากฏในสาธารณะผ่านสื่อในลักษณะที่ไม่เหมาะสมกับสถานะสมณะ ประเด็นนี้ยังคงเป็นความท้าทายสำคัญที่คณะสงฆ์ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องเผชิญและหาทางจัดการอย่างรอบคอบ ดังนั้น ผู้เขียนจึงให้ความสนใจที่จะนำเสนอภาพลักษณ์ของพระภิกษุและสามเณรที่มีความหลากหลายทางเพศซึ่งปรากฏอยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงบทบาท การรับรู้ และผลกระทบที่อาจมีต่อสถาบันสงฆ์ในบริบทปัจจุบัน

พัฒนาการของความหลากหลายทางเพศ

พัฒนาการของความหลากหลายทางเพศในแต่ละเพศสภาพ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำความเข้าใจประเด็นนี้อย่างรอบด้าน ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงได้ทำการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากการศึกษาของนักมานุษยวิทยาพบว่า พฤติกรรมรักร่วมเพศมีปรากฏมาตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ โดยในอดีต เช่น ในสมัยกรีกโบราณ ความสัมพันธ์ระหว่างชายรักชายถือเป็นเรื่องปกติ และมักปรากฏอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูง ขณะที่ในกลุ่มทาส กลับถูกห้ามอย่างเคร่งครัด โดยถึงขั้นมีกฎหมายห้ามทาสชายมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลเพศเดียวกันสำหรับในยุคโรมัน ความรักร่วมเพศถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา พฤติกรรมดังกล่าวจึงเป็นที่ยอมรับและบางครั้งได้รับการยกย่องในสังคม อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมา ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมรักร่วมเพศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเริ่มถูกมองว่าเป็นบาปเป็นการทำลายศีลธรรมอันดีของสังคม และกลายเป็นเรื่องต้องห้ามในหลายวัฒนธรรม (ลลิตา ชีระศิริ. 2530) ทั้งนี้ ยังปรากฏพฤติกรรมในลักษณะเดียวกันในกลุ่มผู้ชายชาวอินเดียนแดง ที่เรียกว่า “เบอร์ดาเซ” ซึ่งเป็นบุคคลเพศชายที่แต่งกายและดำรงตนในบทบาทของผู้หญิงตลอดชีวิต โดยมีหน้าที่หลักในการประกอบพิธีกรรมทางจิตวิญญาณ รวมถึงการสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้วยเหตุนี้ จึงได้รับการยกย่องและเคารพจากชนเผ่าในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญทางศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังพบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศในภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลก เช่น การแต่งงานระหว่างผู้หญิงในชนเผ่าบางกลุ่มในแอฟริกา หรือการที่ทหารมีภรรยาเป็นเด็กชายในวัฒนธรรมบางสังคม เช่น ซามูไรในประเทศญี่ปุ่น จากตัวอย่างเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่า ความหลากหลายทางเพศมีปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีระดับของบทบาทและการยอมรับที่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสังคม (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2551)

ปัจจุบันนักวิชาการยอมรับกันทั่วไปว่า เพศภาวะเป็นสิ่งประกอบสร้างทางสังคม (social construction) ดังนั้น ภาวะของความเป็นหญิง ความเป็นชาย และความเป็นเพศที่สาม เพศที่สี่ หรือจะเรียกว่าเป็นภาวะที่เป็นกะเทย เป็นตัว เป็นตุ๊ด เป็นแด้บ เป็นทอม เป็นดี้ เหล่านี้ต่างก็เป็น “เพศภาวะ” แบบหนึ่งทั้งสิ้น ความรู้เรื่องเพศวิถีในปัจจุบันยืนยันกับเราว่า เพศภาวะไม่มีลักษณะตายตัว หมายถึงว่าสามารถเลื่อนไหลได้ หรือจริง ๆ แล้วเลื่อนไหลได้ ที่เรียกว่า ความเลื่อนไหลทางเพศ (sexual fluidity) ตัวอย่างเชิงรูปธรรมที่ชัดเจนคือ การแปลงเพศ แต่ความเลื่อนไหลทางเพศยังหมายถึงรวมถึงวิถีความสัมพันธ์ทางเพศที่แปรเปลี่ยนไป เช่น วันนี้เป็นผู้หญิงรักผู้ชาย แล้วอีกวันเป็นผู้หญิงรักผู้หญิง เป็นต้น (กฤตยา อาชวนิจกุล. 2550)

รสนิยมทางเพศ (Sexual Orientation) หมายถึง ความสนใจหรือความรู้สึกชอบในเชิงอารมณ์หรือทางเพศที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่น ซึ่งสามารถแสดงออกผ่านความรู้สึกนึกคิด ความปรารถนา หรือพฤติกรรม ทั้งนี้ รสนิยมทางเพศมิได้จำกัดอยู่เพียงความชอบต่อเพศเดียวกันหรือเพศตรงข้ามเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงความรู้สึกที่หลากหลายต่อบุคคลหลายเพศตามแต่ละบุคคลจะนิยามตนเอง

ประเภทของรสนิยมทางเพศที่มักกล่าวถึง ได้แก่

1. **Lesbian** หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้หญิงซึ่งมีความรู้สึกหรือความชอบทางเพศต่อผู้หญิงด้วยกัน รวมถึงกลุ่มที่เรียกกันว่า “ทอม” และ “ดี้” ในบริบทสังคมไทย

2. **Gay** หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้ชายซึ่งมีความรู้สึกหรือความชอบทางเพศต่อผู้ชายด้วยกัน

3. **Bisexual** หมายถึง บุคคลที่มีความรู้สึกหรือความชอบทางเพศต่อมากกว่าหนึ่งเพศ ซึ่งอาจรวมถึงเพศเดียวกับตนเองและเพศอื่น ๆ โดยคำว่า “ไบ” ไม่ได้จำกัดความหมายไว้เพียงสองเพศ แต่หมายถึงความหลากหลายที่มากกว่านั้น

4. **Questioning** หมายถึง บุคคลที่อยู่ระหว่างการค้นหาหรือสำรวจอัตลักษณ์ทางเพศหรือรสนิยมทางเพศของตนเอง ซึ่งอาจยังไม่มีกรณียามอย่างชัดเจนในช่วงเวลาหนึ่ง

5. **Asexual** หมายถึง บุคคลที่ไม่มีความรู้สึกสนใจทางเพศต่อบุคคลใด ๆ โดยภาวะนี้ไม่ใช่ความผิดปกติทางการแพทย์หรือความบกพร่องด้านสมรรถภาพทางเพศ แต่เป็นลักษณะเฉพาะทางเพศของบุคคลนั้น

โดยรวม กลุ่มบุคคลที่มีรสนิยมทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศที่หลากหลายมักถูกรวมเรียกในนาม **LGBTQ** ซึ่งเบี่ยงเบนจากคำว่า Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender และ Questioning เพื่อสะท้อนถึงการเคารพและยอมรับในความหลากหลายของเพศและตัวตนในสังคมร่วมสมัย (รพีภัทร์ ยอดหล่อชัย. 2562)

ความหลากหลายทางเพศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยพบพฤติกรรมรักเพศเดียวกันและบทบาททางเพศที่ไม่ตรงตามเพศกำเนิดในหลากหลายวัฒนธรรมทั่วโลก เพศภาวะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างโดยสังคม และสามารถเปลี่ยนแปลงหรือเลื่อนไหลได้ ขณะที่รสนิยมทางเพศก็มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นในยุคปัจจุบัน สังคมร่วมสมัยเริ่มยอมรับความหลากหลายเหล่านี้ผ่านคำจำกัดความอย่าง LGBTQ ซึ่งสะท้อนการเคารพในสิทธิและอัตลักษณ์ทางเพศของแต่ละบุคคล

บริบทของเพศทางเลือกในสังคมไทย

บุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศแตกต่างจากเพศโดยกำเนิด อาทิ ติ๊ด กระเทย หรือเกย์ ซึ่งมักถูกจัดอยู่ในกลุ่ม “เพศทางเลือก” นั้น ปัจจุบันได้รับการยอมรับมากขึ้นในฐานะพลเมืองกลุ่มเพศทางเลือกในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม หากย้อนกลับไปในอดีต สังคมไทยยังมีแนวโน้มต่อต้านหรือไม่ยอมรับเพศสภาพที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิดอย่างชัดเจน ในส่วนนี้ ผู้เขียนจะนำเสนอเหตุการณ์ร่วมสมัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคมไทยที่มีต่อกลุ่มเพศทางเลือก เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นถัดไปอย่างเป็นระบบ

ปัจจุบัน สังคมในหลายประเทศทั่วโลกมีแนวโน้มให้การยอมรับในความหลากหลายทางเพศเพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ทั้งในด้านรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) และอัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) โดยหนึ่งในตัวอย่างที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ชัดเจนคือ ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนประเทศถึง 28 แห่งที่ให้การรับรองการสมรสของคู่รักเพศเดียวกันตามกฎหมาย ในขณะที่ประเทศไทย ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความเป็นมิตรต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ ก็ได้มีความพยายามในการผลักดันให้เกิดการแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้การรับรองสิทธิของคู่สมรสเพศเดียวกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเป็นสัญญาณสะท้อนว่า ประเทศไทยกำลังเดินหน้าไปสู่การยอมรับความหลากหลายทางเพศอย่างเป็นรูปธรรมในอนาคตอันใกล้ (รพีภัทร์ ยอดหล่อชัย. 2562)

ประเทศไทยมีประชากรกลุ่ม LGBTQI+ มากกว่า 4 ล้านคน คิดเป็นประมาณร้อยละ 6 ของจำนวนประชากรทั้งหมด แม้ในมุมมองของชาว LGBTQI+ ทั่วโลกจะเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ค่อนข้างเปิดกว้างและมีแนวโน้มยอมรับความหลากหลายทางเพศมากขึ้น แต่ผลการวิจัยโดยกลุ่มธนาคารโลก ร่วมกับคณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และบริษัท Love Frankie พบว่า กลุ่มคนข้ามเพศ ร้อยละ 77 หนีรักหนีง ร้อยละ 62.5 และชายรักชาย ร้อยละ 49 เคยถูกปฏิเสธการจ้างงานเนื่องจากความแตกต่างด้านเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศ การเลือกปฏิบัติต่อผู้มี

ความหลากหลายทางเพศไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในบริบทของสถานที่ทำงานเท่านั้น หากแต่ยังเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของบุคคลกลุ่ม LGBTQI+ ทั่วไปอีกด้วย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2564)

การขับเคลื่อนเพื่อการยอมรับของกลุ่มเพศทางเลือก และเส้นทางของกฎหมายสมรสเท่าเทียมการผลักดันเพื่อให้กลุ่มเพศทางเลือกได้รับการยอมรับอย่างเท่าเทียมในสังคมไทย เป็นกระบวนการที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยเฉพาะในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการสมรส ซึ่งนับเป็นหนึ่งในประเด็นหลักของการเรียกร้องสิทธิพื้นฐานกฎหมายสมรสเท่าเทียม ซึ่งถือเป็นหมุดหมายสำคัญของการเคลื่อนไหวนี้ ใช้เวลากว่า 10 ปีในการเดินทางผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติ ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้รับการพิจารณาและผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรในวาระแรกเมื่อเดือนธันวาคม 2566 จากนั้นจึงผ่านความเห็นชอบในวาระสุดท้ายจากวุฒิสภาในเดือนมิถุนายน 2567 หลังจากนั้น กฎหมายได้ถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษาในอีกสามเดือนถัดมา และในที่สุดได้เริ่มมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการในวันนี้ ถือเป็นอีกก้าวหนึ่งที่สำคัญของสังคมไทยในการยอมรับและให้ความเคารพต่อความหลากหลายทางเพศอย่างเป็นทางการ

การประกาศใช้กฎหมายสมรสเท่าเทียมในราชกิจจานุเบกษาเมื่อเดือนกันยายน ปีที่ผ่านมา นับเป็นจุดเปลี่ยนทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย กฎหมายฉบับนี้สะท้อนถึงการยกระดับความเสมอภาคทางเพศและเป็นหลักประกันว่า “ความรัก” ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ย่อมมีสิทธิได้รับการรับรองอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎหมาย

ภายใต้บทบัญญัติดังกล่าว มีการกำหนดระยะเวลา 120 วันนับจากวันที่ประกาศใช้ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับกฎหมายใหม่ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การปรับถ้อยคำในระเบียบของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว จากเดิมที่ระบุ “ชาย-หญิง” ได้ถูกเปลี่ยนเป็น “บุคคล” และ “สามี-ภรรยา” ได้ถูกปรับเป็น “คู่สมรส” เพื่อให้ครอบคลุมและเคารพในความหลากหลายทางเพศมากยิ่งขึ้น โดยระเบียบดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการในวันที่ 23 มกราคม 2568 ซึ่งจะถือเป็นวันที่ทุกคู่รักในประเทศไทยไม่ว่าจะมีเพศสภาพใด ต่างมีสิทธิในการจดทะเบียนสมรสอย่างเท่าเทียมภายใต้กฎหมาย

ตามถ้อยแถลงของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แสดงให้เห็นถึงเจตจำนงของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญและยึดมั่นในหลักการแห่งความเท่าเทียม โดยย้ำว่า คนไทยทุกเพศ และความรักในทุกรูปแบบควรได้รับการยอมรับอย่างเสมอภาค กฎหมายสมรสเท่าเทียมจึงถือเป็นก้าวแรกที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านของสังคมไทยสู่ยุคใหม่ ยุคที่เปิดกว้างและให้ความเคารพต่อความหลากหลาย ทั้งในด้านเพศสภาพ เพศวิถี เชื้อชาติ และศาสนา หลักการดังกล่าวไม่เพียงเป็นรากฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง แต่ยังเป็นการส่งเสริมให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียมภายใต้กรอบกฎหมายเดียวกัน (BBC News. 2568)

แม้สังคมไทยจะมีภาพลักษณ์เปิดกว้างต่อเพศทางเลือก แต่ในอดีตกลุ่มบุคคลเหล่านี้เคยถูกปฏิเสธและเลือกปฏิบัติอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิและความเท่าเทียมของกลุ่ม LGBTQI+ ได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย โดยเฉพาะกฎหมายสมรสเท่าเทียมที่มีผลบังคับใช้ในปี 2568 นับเป็นก้าวสำคัญของไทยในการรับรองศักดิ์ศรี ความรัก และสิทธิของทุกเพศอย่างเท่าเทียมตามกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนสากล

ภาพลักษณ์ของนักบวชในสังคมพุทธไทย

กล่าวโดยเนื้อหาตามหลักพระพุทธศาสนา นักบวชในพระพุทธธรรมวินัยหมายถึง “พระภิกษุ” ซึ่งปรากฏอย่างชัดเจนในพระไตรปิฎกว่า เป็นผู้ที่จะเพศฆราวาสออกบวชเพื่อประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมและวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ โดยมีเป้าหมายเพื่อการหลุดพ้นจากทุกข์ บรรลุมรรคผลและนิพพาน

คำว่า ภิกษุ มีความหมายโดยทั่วไปว่า “ผู้ขอ” หมายถึงผู้ที่ดำรงชีวิตอยู่ด้วยการพึ่งพาผู้อื่น อาศัยการเดินบิณฑบาตเพื่อยังชีพ ซึ่งถือเป็นการขอในลักษณะอันประเสริฐ คือ ไม่กล่าววาจาขอ ไม่เลือกหรือเจาะจงผู้ให้ แต่ยื่นแสดงกิริยาสำรวมเป็นสัญญาณ คนมีปัญญาจึงเข้าใจได้นั่นคือการขอของนักบวชในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นวิถีของพระอริยเจ้าทั้งหลาย ในอีก

ความหมายหนึ่งซึ่งเฉพาะเจาะจงมากขึ้น คำว่า ภิกษุ หมายถึง ผู้เห็นภัยในวัฏฏะสงสาร และมุ่งปฏิบัติตามไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยยึดหลักคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อมุ่งสู่มรรคผลและนิพพาน ในปัจจุบันหมายถึง บุรุษผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม ได้รับการอุปสมบทโดยสงฆ์อย่างถูกต้องตามพระธรรมวินัย ผ่านกระบวนการ ญัตติจตุตถกรรม กลายเป็นพระภิกษุ ในพระพุทธศาสนา ส่วนคำว่า สงฆ์ มีความหมายโดยทั่วไปว่า “หมู่” หรือ “กลุ่ม” เช่น หมู่พระภิกษุ (ภิกขุสงโฆ) หมู่เทพ (เทวสงโฆ) หรือฝูงนก (สกุณสงโฆ) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของพระพุทธศาสนา คำว่า “สงฆ์” มุ่งหมายเฉพาะกลุ่มของพระภิกษุผู้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด มีสัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) และศีลอันบริสุทธิ์สม่ำเสมอ ถือเป็นหมู่แห่งนักบวชผู้ควรแก่การเคารพบูชา (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2538)

ขณะเดียวกัน พระสงฆ์ไทยเป็นผู้นำทางจิตใจ เนื่องด้วยวัดเป็นศูนย์กลางของสังคม จึงทำให้เป็นศูนย์รวมแห่งความเคารพศรัทธาและร่วมมือ ตลอดจนวัดก็กลายเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยว ทำให้ชุมชนมีความสามัคคีและให้รวมตัวกันเป็นสังคมหนึ่งๆ ได้ ความสำคัญของวัดและพระสงฆ์จึงได้รับความเคารพนับถือ พระสงฆ์นั้นเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วทุกส่วนทุกชนของสังคม นับแต่พระมหากษัตริย์ลงมา ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน (พระครูสุธีจริยวัฒน์. 2562)

ดังนั้น นักบวชในสังคมพุทธไทย โดยเฉพาะพระภิกษุ มีภาพลักษณ์เป็นผู้สละโลกเพื่อปฏิบัติตามพระธรรมวินัย อุทิศตนเพื่อการหลุดพ้นจากทุกข์และบรรลุนิพพาน ตามแนวทางของพระพุทธเจ้า โดยดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย อาศัยบิณฑบาตอย่างสำรวมเป็นวิถีของอริยบุคคล วัดและพระสงฆ์ยังเป็นศูนย์กลางทางจิตใจและวัฒนธรรมของชุมชนไทยมาอย่างยาวนาน ทำหน้าที่นำพาสังคมไปสู่ความสงบสุข ความศรัทธาต่อพระสงฆ์จึงฝังรากลึกในทุกระดับชั้นของสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บทบาทของพระและเณรที่มีความหลากหลายทางเพศ

ในบริบทของสังคมสงฆ์ เครื่องมือสำคัญที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมของพระภิกษุ และทำหน้าที่เสมือนเป็นอุดมการณ์หลักในการหล่อหลอมความรู้ รวมถึงเป็นเครื่องมือที่มอบอำนาจให้แก่ผู้ปกครองสงฆ์ในการกำกับดูแลพฤติกรรมของภิกษุนั้น ก็คือพระวินัยปิฎก ซึ่งเป็นหลักธรรมวินัยสำคัญในพระพุทธศาสนาเถรวาท

ปีเตอร์ เอ. แจ็คสัน ได้อธิบายว่า พระวินัยปิฎกเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของพระพุทธเจ้า ที่มุ่งควบคุมพฤติกรรมของพระภิกษุให้ดำรงอยู่ในพรหมจรรย์ และหลีกเลี่ยงจากกิจกรรมทางเพศทั้งปวง การเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเพศ หรือ “เมถุนธรรม” จึงถือว่าการละเมิดวินัยร้ายแรงถึงขั้น “ปาราชิก” ซึ่งส่งผลให้ต้องพ้นจากความเป็นพระภิกษุโดยสิ้นเชิง อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์เหล่านี้มิได้ถูกบัญญัติไว้ตั้งแต่เริ่มแรก หากแต่เกิดจากเหตุการณ์ที่พระภิกษุบางรูปมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเพศ เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้ขึ้น พระพุทธเจ้าจึงทรงเรียกประชุมสงฆ์และบัญญัติข้อห้ามใหม่ขึ้นตามความเหมาะสม หากมีลักษณะหรือรูปแบบของกิจกรรมทางเพศใหม่เกิดขึ้นในภายหลัง ก็จะมีข้อบัญญัติเพิ่มเติมตามมาโดยสรุป พระพุทธศาสนาเถรวาทมีข้อห้ามอย่างชัดเจนไม่ให้พระภิกษุสอดใส่อวัยวะเพศชายเข้าสู่ vaginal (ช่องคลอด) ปัสสาวรรค (ทวารหนัก) และมุขรรค (ปาก) หรือช่องทางใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นของเพศชาย เพศหญิง บัณเฑาะก์ ผู้มีสองเพศในร่างเดียว อนุษย์ หรือสัตว์เดรัจฉานก็ตาม (Jackson, P. A. 2003)

ปัญหาไม่ได้อยู่ที่คำถามเพียงว่า “ตุ๊ด-แต้วสามารถบวชเป็นพระได้หรือไม่?” หรือเพียงแค่ประเด็นนิยามของคำว่า บัณเฑาะก์ ในทางพระวินัยจะมีความหมายอย่างไร แต่ปัญหาสำคัญกว่านั้นคือ สังคมไทยได้สร้างความเข้าใจและการรับรู้บางอย่างขึ้นมาแล้วว่า บัณเฑาะก์ = กะเทย = ลัทธิเพศ ซึ่งเป็นการตีความที่เหมารวมและจำกัดความหลากหลายของเพศสภาพอย่างมาก หากพิจารณาความหมายจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จะพบว่า คำจำกัดความที่ถูกให้ไว้ั้นสะท้อนทัศนคติของสังคมที่มีต่อคำนี้ได้เป็นอย่างดี โดยให้ความหมายคำว่า บัณเฑาะก์ ว่า “กะเทย” และคำว่า ลัทธิเพศ ว่า “การทำหรือแต่งตัวปลอมแปลงให้ผิดไปจากเพศของตน เช่น คลุ่สัถ์แต่งตัวปลอมเพศเป็นสมณะ หรือผู้ชายแต่งตัวเป็นผู้หญิง” นี่คือการตีความหมายและความเข้าใจหลักที่คนในสังคมมักยึดถือ ส่งผลให้ประเด็นเรื่อง เพศสภาพ และ เพศวิถี ของ

ภิกษุหรือสามเณร ถูกต่อล่งหน้าไปแล้วในใจของคนจำนวนมากว่า “ภิกษุ-สามเณรที่เป็นบัณฑิต เป็นบัณฑิตที่ไม่สมควรเป็นนักบวช” แต่อย่างไรก็ตาม หากเราย้อนกลับไปพิจารณาความหมายและการตีความคำว่า บัณฑิต ในทางพระวินัย จะพบว่า คำนี้ในบริบททางศาสนาไม่ได้จำกัดเพียงแค่การเป็น “กะเทย” หรือการมีความหลากหลายทางเพศเท่านั้น มิใช่เพียงผู้ชายที่มีอารมณ์ความเป็นหญิง หรือผู้ที่มีรสนิยมทางเพศแบบรักเพศเดียวกัน แต่หมายถึงลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมบางอย่างที่พระพุทธเจ้าทรงเห็นว่าอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำรงตนในสมณเพศอย่างสมบูรณ์ตามพระธรรมวินัย (ณัฐพงศ์ ดวงแก้ว. 2563)

ในสังคมไทย เราไม่สามารถสังเกตเห็นความหลากหลายทางเพศของพระภิกษุหรือสามเณรได้อย่างชัดเจนเสมอไป เว้นแต่ว่าพระรูปนั้นจะมีลักษณะ “ออกสาว” อย่างเห็นได้ชัด หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “พระตุ๊ด” ซึ่งมักจะถูกสังคมมองว่าสะกดตาและพันขอบเขตของความเหมาะสม ตรงกันข้าม พระหรือเณรที่มีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นเกย์ ซึ่งภายนอกอาจไม่มีลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน ยิ่งทำให้ไม่สามารถรับรู้ได้เลยว่าเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ ถึงกระนั้น แม้จะมีความหลากหลายทางเพศ แต่หากพฤติกรรมและการแสดงออกยังอยู่ภายใต้ขอบเขตของความเหมาะสม และไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย ก็ยังถือว่าเป็นสิ่งที่สามารถดำรงตนอยู่ในสมณเพศได้

การนำเสนอและการรับรู้ในโซเชียลมีเดีย

ในยุคปัจจุบันที่โลกโซเชียลมีเดียมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสื่อสารและการแสดงออกทางความคิด คำถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ที่มีความหลากหลายทางเพศจึงปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสื่อออนไลน์ ซึ่งกลายเป็นเวทีสำคัญในการตั้งคำถามและแลกเปลี่ยนมุมมองทางศาสนาและสังคม

ทัศนะที่เหมารวม เช่นการมองว่ากะเทยหรือเกย์มักหมกมุ่นทางเพศ จึงอาจสะท้อนอคติ มากกว่าจะเป็นเหตุผลทางศาสนา เพราะคนทุกเพศสามารถมีราคะ โทสะ โมหะ ได้เท่าเทียมกัน สิ่งที่ควรเกิดขึ้นคือ “ความเข้าใจร่วมกัน” ระหว่างโลกและศาสนา โลกควรเข้าใจข้อจำกัดของศาสนา ขณะที่ศาสนาก็ควรเปิดพื้นที่แห่งเสรีภาพอย่างมีขอบเขต (ณัฐพงศ์ ดวงแก้ว. 2563) เมื่อสื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น การแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศของพระและเณรบางรูป ซึ่งคาดว่าอาจเป็นเพศทางเลือก จึงปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนมากขึ้น ผ่านช่องทางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ แอปพลิเคชันอย่างยูทูบ รายการวไรตี้ หรือแม้แต่แพลตฟอร์มอย่างเฟซบุ๊ก หากเนื้อหานี้เกี่ยวข้องกับพระเณร มักจะได้รับความสนใจจากผู้ติดตามจำนวนมาก โดยเฉพาะหากมีการพาดพิงว่าในลักษณะนั้นความฉาวหรือเย้ยหยัน เช่น “ชาวฉาวชาวแครอท” ซึ่งแม้จะไม่ใช่วาทะที่เหมาะสม แต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่เนื้อหาดังกล่าวจะถูกแชร์ออกไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว

บางครั้ง พระเณรที่มีอัตลักษณ์ทางเพศแตกต่างก็อาจปรากฏตัวผ่านแพลตฟอร์มไมโครบล็อก เช่น เอ็กซ์ (หรือชื่อเดิมคือทวิตเตอร์) ซึ่งชาวโลกขณะนี้ปรากฏให้เห็นเป็นระยะ ๆ และมักก่อให้เกิดคำถามตามมาว่า องค์กรคณะสงฆ์มีแนวทางจัดการอย่างไรต่อสถานการณ์เช่นนี้ อย่างไรก็ตาม อัตลักษณ์ทางเพศเป็นเรื่องที่เกินกว่าที่องค์กรทางศาสนาจะควบคุมได้โดยสิ้นเชิง สิ่งที่คณะสงฆ์สามารถดำเนินการได้คือการกำชับดูแลตามลำดับขั้น หากการแสดงออกไม่เหมาะสมก็อาจมีมาตรการตามพระวินัย แต่หากไม่ถึงขั้นร้ายแรง ก็อาจเป็นเพียงการตักเตือน อย่างไรก็ตาม พระเณรเหล่านี้ยังถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ของชาติ หากยังครองสมณเพศและดำรงตนตามพระธรรมวินัย ก็ยังสามารถเป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนา และหากลาสิกขาออกไป ก็ยังคงเป็นพลเมืองที่สามารถร่วมพัฒนาสังคมต่อไปได้ สิ่งที่ปรากฏในสื่อจึงไม่ควรเหมารวมหรือด่วนตัดสิน แต่ควรใช้วิจารณญาณในการรับรู้และพิจารณาเป็นรายกรณี

ดังนั้น ภาพที่ปรากฏผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน มักสะท้อนภาพลักษณ์ในเชิงลบมากกว่าเชิงบวกต่อพระภิกษุที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหลากหลาย ส่งผลให้พระสงฆ์จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมยุคใหม่ ผู้เขียนขอเปรียบเทียบว่า ในอดีตเมื่อสื่อยังไม่มามีบทบาทมากนัก ภาพของชายรักชายในสมณเพศอาจมีอยู่บ้าง แต่ยังไม่ถูกนำเสนออย่าง

แพร่หลาย ทว่าเมื่อโซเชียลมีเดียเริ่มเข้ามามีอิทธิพล การแสดงออกทางอัตลักษณ์ทางเพศของพระเณรในโลกออนไลน์จึงปรากฏให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น กลายเป็นภาพสะท้อนของการเปิดพื้นที่และเคลื่อนไหวในมิติสาธารณะ แม้สังคมจะยังมีข้อถกเถียงต่อเรื่องนี้ แต่อย่างน้อยก็สะท้อนถึงความจำเป็นในการทำความเข้าใจอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ แม้เพศสภาพของบุคคลจะเป็นหนึ่งในข้อจำกัดของสมณเพศ แต่หากยังมีความเพียรในการปฏิบัติธรรม ความรู้และการดำรงอยู่ของบุคคลเหล่านี้ก็อาจยังเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาได้เช่นกัน

บทสรุป

ในปัจจุบัน การแสดงออกทางเพศของพระภิกษุสามเณรที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหลากหลาย เช่น พระเณรกระเทย หรือพระตุ๊ดเณรตัว เริ่มปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย ส่งผลให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์และกระทบต่อภาพลักษณ์ของคณะสงฆ์ในสังคมไทย ถึงแม้ประเทศไทยจะมีความเปิดกว้างต่อความหลากหลายทางเพศมากขึ้นในช่วงหลังปี 2567 แต่ประเด็นเรื่องเพศในสมณเพศยังคงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและอ่อนไหว โดยเฉพาะเมื่อการแสดงออกในสาธารณะของพระสงฆ์ไม่เหมาะสมกับสถานะสมณะ

แม้ว่าในอดีตสังคมไทยจะมีทัศนคติที่ไม่เปิดกว้างต่อเพศทางเลือก แต่ปัจจุบันการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของกลุ่ม LGBTQ+ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งทางกฎหมายและทางสังคม เช่น การบังคับใช้กฎหมายสมรสเท่าเทียมในปี 2568 ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในการยอมรับสิทธิและศักดิ์ศรีของทุกเพศในสังคมไทย แต่สำหรับพระภิกษุสามเณร ความหลากหลายทางเพศยังคงเป็นประเด็นที่มีข้อถกเถียง เนื่องจากต้องรักษาลักษณะพระธรรมวินัยและบทบาทของสมณเพศที่มุ่งเน้นการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าและการหลุดพ้นจากทุกข์ พระสงฆ์ไทยมีบทบาทสำคัญในสังคมเป็นผู้นำทางจิตใจและเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของชุมชน ทำหน้าที่นำพาสังคมไปสู่ความสุขและความสามัคคีในหมู่ประชาชน โดยมีภาพลักษณ์ที่สะท้อนความศรัทธาและความเคารพจากสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การปรากฏตัวของพระภิกษุหรือสามเณรที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหลากหลายผ่านโซเชียลมีเดียในปัจจุบันทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบ ซึ่งสะท้อนถึงความไม่สอดคล้องกับค่านิยมและมาตรฐานที่สังคมไทยคาดหวังจากพระภิกษุ การจัดการกับความหลากหลายทางเพศในหมู่พระสงฆ์นั้นเป็นความท้าทายที่ต้องมีการจัดการอย่างรอบคอบจากคณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงทั้งหลักธรรมวินัยและการเคารพสิทธิของบุคคล แม้ว่าเพศสภาพจะเป็นข้อจำกัดในการดำรงอยู่ในสมณเพศ แต่หากพระภิกษุสามเณรยังคงปฏิบัติธรรมและรักษาพระธรรมวินัย การดำรงอยู่ในสมณเพศก็ยังสามารถเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาได้ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. **GENDER ความหลากหลายทางเพศ**. กรุงเทพฯ: ออลอินวัน พรินติ้ง. 2551.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. **วิเคราะห์วิธีคิดวิทยาเพศภาวะและเพศวิถีในเอดส์ศึกษา**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้างเสริมความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง. 2550.
- ณัฐพงศ์ ดวงแก้ว. **บวชในพระพุทธศาสนากับเสรีภาพทางเพศ แต่ไม่ใช่เสรีภาพทางศาสนา (1)**, 2563. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/buddhism-and-sexual-diversity/>
- ไทยรัฐ ออนไลน์. **ก๊วกฤตศรัทธาคณะสงฆ์: จับาปฏิบัติกรมหาเถรสมาคมรุกจัดระเบียบเข้มวงการค้าเหลืองปี 2561**, 2561. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/society/1166383>
- พระครูสุธีจริยวัฒน์. **บทบาทของพระสงฆ์ในศตวรรษที่ 21**. วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง, 2562, 2(1), 1 - 9.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 2538, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- รพี นธ์ ภัทร ยอดหล่อชัย. **ความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย**, 2562 สืบค้นจาก <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/gender-identity/>
- ลลิตา ธีระสิริ. **เลี้ยงลูกอย่างไรไม่ให้เบี่ยงเบน**. กรุงเทพฯ: สารมวลชน. 2530.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **SDGs กับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQI+)**, 2564. สืบค้นจาก <https://www.sdgport-th.org/2021/02/sdgs-lgbtqi/>
- BBC News. **23 ม.ค. 2568 วันประวัติศาสตร์ กฎหมายสมรสเท่าเทียมมีผลใช้บังคับวันแรก**, 2568. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/articles/c1kmv4rr4xzo>
- Jackson, P. A. (2003). **Performative Genders, Perverse Desires: A Bio-History of Thailand's Same Sex and Transgender Cultures**. *Intersections: Gender, History & Culture in the Asian Context*, (Issue9).

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

ขอบเขตของผลงานที่ตีพิมพ์

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร ตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมด้าน รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การประเมินบทความ (Peer Review Process)

บทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารฯ จะต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็น ทบทวน และตรวจสอบ วิพากษ์ วิจัย ความถูกต้อง เหมาะสมทางวิชาการ จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน ต่อบทความ ในรูปแบบพิชญพิจารณา (Peer-Reviewed) ก่อนลงตีพิมพ์ และเป็นการประเมินแบบการปกปิดสองทาง (Double blinded)

ประเภทของบทความที่รับตีพิมพ์

1. **บทความวิจัย (Research article)** หมายถึง บทความที่เขียนจาก รายงานวิจัย รายงานผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือวิทยานิพนธ์ จากข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้วิจัย โดยสรุปย่อกระบวนการวิจัย ของงานวิจัยนั้น ๆ ให้ความกระจ่างและสั้น อยู่ในรูปแบบของบทความความ ตามโครงสร้าง องค์ประกอบของบทความวิจัย โดยมีความยาวบทความ 10-15 หน้ากระดาษ A4

2. **บทความวิชาการ (Academic article)** หมายถึง บทความที่เขียนจากการรวบรวมความรู้ ทบทวนวรรณกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ในสาขาที่รับตีพิมพ์ เรียบเรียงเนื้อหาขึ้นใหม่ เพื่ออธิบาย วิเคราะห์ ข้อมูลจากเนื้อหา หรือเสนอแนะองค์ความรู้ทางวิชาการ นวัตกรรม ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีความยาวบทความ 10-15 หน้ากระดาษ A4

3. **บทความปริทรรศน์ (Review Article)** หมายถึง บทความในลักษณะวิจารณ์หรืออธิบายเหตุผลสนับสนุนในประเด็นที่เห็นด้วย และ มีความเห็นแตกต่างในมุมมองวิชาการ

4. **บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)** หมายถึง บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของหนังสือ บทความหรือผลงานศิลปะ อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม

หลักเกณฑ์ในการส่งบทความ

1. บทความที่ผู้แต่งส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์จากวารสารอื่น ๆ
2. เนื้อหาในบทความต้องไม่คัดลอก ลอกเลียน หรือไม่ตัดทอนจากบทความอื่นโดยเด็ดขาด (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้แต่งเท่านั้น)
3. ผู้แต่งต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบการส่งบทความของวารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร
4. การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร จะพิจารณาเฉพาะบทความที่ได้รับการประเมินให้ตีพิมพ์เผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น
5. กรณีขอเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แต่งต้องปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และชี้แจงการแก้ไขต้นฉบับดังกล่าว มายังกองบรรณาธิการ

การเตรียมต้นฉบับ

รับการตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2003 ขึ้นไป โดยใช้ตัวหนังสือแบบ TH Sarabun New ขนาด 14 pt. ของบทความภาษาไทย บทความภาษาอังกฤษ ใช้ Time New Roman ขนาด 12 pt. กำหนดตั้งค่านำกระดาษ บน 1.5 นิ้ว ล่าง 1.0 นิ้ว ขวา 1.0 นิ้ว โดยความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า โดยมีรูปแบบและส่วนประกอบ ดังต่อไปนี้

[ชื่อเรื่อง ภาษาไทย]
[TITLE IN CAPITAL LETTERS (ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทุกตัว)]

ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) *¹ ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) ²
ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) *¹, ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) ²

*¹ คณะ/สังกัด..... มหาวิทยาลัย.....(ภาษาไทย)

² คณะ/สังกัด..... มหาวิทยาลัย..... (ภาษาไทย)

*¹ คณะ/สังกัด..... มหาวิทยาลัย.....(ภาษาอังกฤษ)

² คณะ/สังกัด..... มหาวิทยาลัย.....(ภาษาอังกฤษ)

* E-mail ผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author): xxx@mail.com

วันที่รับบทความ	xx xxxxx 2566	วันแก้ไขบทความ	xx xxxxx 2566	วันตอบรับบทความ	xx xxxxx 2566
-----------------	---------------	----------------	---------------	-----------------	---------------

บทคัดย่อ

ระบุถึงความสำคัญของเรื่อง ครอบคลุมปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และผลการวิจัยโดยสังเขป บทคัดย่อเขียนเป็นภาษาไทย พิมพ์โดยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 14 points โดยมีเนื้อหารวมกันจำนวน 150 - 300 คำ (บทความภาษาอังกฤษ ไม่ต้องเขียนบทคัดย่อภาษาไทยในบทความ)

คำสำคัญ: คำสำคัญ1; คำสำคัญ2; คำสำคัญ3 (คำสำคัญจำนวน 3 - 5 คำ คั่นด้วยเครื่องหมาย ;)

ABSTRACT

ระบุถึงความสำคัญของเรื่อง ครอบคลุมปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และผลการวิจัยโดยสังเขป บทคัดย่อเขียนเป็นภาษาอังกฤษ พิมพ์โดยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 14 points โดยมีเนื้อหารวมกันจำนวน 150 - 300 คำ

Keywords: คำสำคัญ1; คำสำคัญ2; คำสำคัญ3 (คำสำคัญจำนวน 3 - 5 คำ คั่นด้วยเครื่องหมาย ;)

1. บทนำ

อธิบายความสำคัญของที่มาและปัญหาของงานวิจัย บทความที่เสนอจะต้องพิมพ์เป็นภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ โดยมีความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัย ซึ่งการเริ่มต้นเขียนบทนำจะกล่าวถึงปัญหาที่นำมาทดลองหรือ

ศึกษาวิจัย โดยเน้นถึงสภาพปัญหาของความรู้ในตอนเริ่มการวิจัย บอกวัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัย และควรมีการอ้างอิงเอกสารที่เกี่ยวข้องเรื่องที่กำลังดำเนินการวิจัยอยู่

2. ทบทวนวรรณกรรม

กล่าวถึงภูมิหลังของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การตั้งค่านำกระดาะตามรูปแบบที่กำหนด [1]

3. วิธีการวิจัย

อธิบายเทคนิคและวิธีการวิจัย เช่น รายละเอียดของหน่วยทดลอง การบันทึกข้อมูล แผนการทดลองที่ใช้ อย่างชัดเจน การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เหมาะสม สถานที่และช่วงเวลาดำเนินการวิจัย

3.1 การจัดทำรูปภาพ

ตัวอักษรทั้งหมดในรูปภาพ จะต้องมีขนาดใหญ่สามารถอ่านได้สะดวก รูปภาพทุกรูปจะต้องมีหมายเลขและคำบรรยายได้ภาพ หมายเลขและคำบรรยายรวมกันแล้วควรจะมีควมยาวไม่เกิน 2 บรรทัด

คำบรรยายได้ภาพ ห้ามใช้คำว่า “แสดง” เช่น ห้ามเขียนว่า “ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์...” ที่ถูกต้องควรเป็น “ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่าง...”

รูปลายเส้นจะต้องเป็นเส้นหมึกดำ ส่วนรูปถ่ายควรจะเป็นรูปขาวดำที่มีความคมชัด รูปสีอนุโลมให้ได้ และเพื่อความสวยงามให้เว้นบรรทัดเหนือรูปภาพ 1 บรรทัด และเว้นใต้คำบรรยายรูปภาพ 1 บรรทัด ตัวอย่างดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ธนบัตรแบบต่างๆ ของประเทศไทย (ที่มา: [1])

3.2 การเขียนสมการ

สมการทุกสมการจะต้องมีหมายเลขกำกับอยู่ภายในวงเล็บ และเรียงลำดับที่ถูกต้อง ตำแหน่งของหมายเลขสมการจะต้องอยู่ชิดขอบด้านขวาของคอลัมน์ ดังแสดงตัวอย่างในสมการที่ (1)

$$\frac{c+d}{e} = f$$

3.3 การจัดทำตาราง

ควรตีเส้นกรอบตารางด้วยหมึกดำให้ชัดเจน ตารางทุกตารางจะต้องมีหมายเลขและคำบรรยายกำกับเหนือตาราง เมื่อรวมกันแล้วควรมีความยาวไม่เกิน 2 บรรทัด ในคำบรรยายเหนือตารางห้ามใช้คำว่า “แสดง” เช่นเดียวกับกรณีรูปภาพ

เพื่อความสวยงาม ให้เว้นบรรทัดเหนือคำบรรยายตาราง 1 บรรทัด และเว้นบรรทัดใต้ตาราง 1 บรรทัด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบตัวอักษรสำหรับการจัดทำบทความต้นฉบับ

องค์ประกอบ	ตัวอักษร	รูปแบบอักษร	ขนาดอักษร (pt.)
ชื่อเรื่องบทความ	TH Sarabun New	หนา	16
ชื่อผู้เขียน	TH Sarabun New	ธรรมดา	16
ชื่อหน่วยงานหรือสถาบัน ของผู้เขียน และที่อยู่ E-mail	TH Sarabun New	ตัวเอียง	14
บทคัดย่อ	TH Sarabun New	ธรรมดา	14
เนื้อหา	TH Sarabun New	ธรรมดา	14
เอกสารอ้างอิง	TH Sarabun New	ธรรมดา	14

3.4 ความยาวของบทความ

เมื่อรวมทุกส่วนแล้ว แต่ละบทความมีความยาวดังนี้ บทความทั่วไปมีความยาว 5 - 8 หน้ากระดาษ

A4

3.5 กรณีบทความภาษาอังกฤษ

ผู้พิมพ์บทความเป็นภาษาอังกฤษ ให้เขียนบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

4. ผลการวิจัย

อธิบายผลการทดลองต่างๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ การเสนอผลการวิจัยควรเสนอตามลำดับของวัตถุประสงค์ และหรือสมมติฐาน อาจแสดงในรูปของตาราง หรือภาพประกอบ

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

อธิบายเหตุผลที่ได้จากการศึกษา แสดงความเชื่อมโยง โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องหรือขัดแย้ง กับสมมุติฐานและหลักทฤษฎี หรือแนวคิด ตลอดจนเปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนหรือความต่างในสาระสำคัญกับผลการศึกษาของผู้อื่น ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยและแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

คำขอบคุณ (ถ้ามี)

เป็นการแสดงความขอบคุณสำหรับหน่วยงานที่ให้ทุนวิจัย และผู้ช่วยเหลืองานวิจัย (แต่ไม่ได้เป็นผู้ร่วมงานวิจัย)

6. เอกสารอ้างอิง

รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ใช้อ้างอิงในการเขียนบทความ บอกแหล่งที่มาของข้อความ แนวคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่บุคคลหรือสถาบัน องค์กรผู้เป็นเจ้าของข้อความ การอ้างอิงในบทความ ให้ใช้เครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม เช่น [2] จะต้องเรียงลำดับหมายเลขอ้างอิงจากหมายเลขน้อยไปสู่มหาเลขมากให้ถูกต้อง การอ้างอิงหมายเลขที่มีลำดับติดต่อกันให้ใช้รูปแบบดังนี้ [1] [2] หากมีการอ้างอิงซ้ำในเนื้อหาให้ใส่หมายเลขเดิม โดยต้องระบุชื่อบทความที่อ้างอิงให้ชัดเจน ให้จัดรายการอ้างอิงให้อยู่ในแนวตรงตามตัวอย่าง โดยเว้นระยะจากขอบซ้ายให้ตรงกันทุกรายการ โดยใช้รูปแบบ APA Style (American Psychological Association)

การเขียนบรรณานุกรมสำหรับหนังสือทั่วไป

[x] ชื่อผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./ครั้งที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์./ปีที่พิมพ์.

บทความในวารสาร

[x] ชื่อผู้เขียนบทความ./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร, /ปีที่พิมพ์./ปีที่ (ฉบับที่),เลขหน้าที่ปรากฏ.

งานประชุมวิชาการ

[x] ชื่อผู้แต่ง, “ชื่อเรื่อง”/ใน ชื่องานที่ประชุมวิชาการ./สถานที่จัดงาน./ปี./pp.เลขหน้า.

การเขียนรายการอ้างอิงวิทยานิพนธ์

[x] ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์./ชื่อวิทยานิพนธ์./ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาตรี หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก) บัณฑิต, /ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา)/ปีที่พิมพ์.

เอกสารในเว็บไซต์

[x] ชื่อผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./ ปีที่พิมพ์./สืบค้นจาก URL หรือเว็บไซต์ของข้อมูล

Prentice-Hall, 1995, p.p. 38 - 41.

[2] ภิญโญ สาร. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2521.

[3] สายสนม ประดิษฐ์ดวง. ข้าวกล้องและรำข้าว-อาหารป้องกันโรค. วารสารอุตสาหกรรมเกษตร, 2541, 9(2), หน้า 38 - 41.

[4] ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในโรงเรียนโดยกระบวนการทางคณิตศาสตร์, 2544. สืบค้นจาก <http://22web.kku.ac.th/%7Ecme/CRN/FilePDF/ThAbstract.pdf>

[TITLE IN CAPITAL LETTERS]

Authors Name *¹, Authors Name *²

1line 1 (of Affiliation): dept. name of organization

line 2: name of organization, acronyms acceptable

line 3: City, Country

line 4: e-mail: name@xyz.com

2line 1 (of Affiliation): dept. name of organization

line 2: name of organization, acronyms acceptable

line 3: City, Country

*line 4: *Corresponding e-mail: name@xyz.co*

ABSTRACT

Abstract should be strictly between 150 - 300 words.

Keywords: word1; word2; word3 (3 to 5 words or phrases, Take 2 or 3 from title.)

1. Introduction

Provide the study background in simple words. Provide text references to all the facts presented in this section in APA style [1].

2. Literature Reviews

A review of literature can be written to meet the needs of your research. This section can also be combined with the introduction section. The author can discuss the research gap that this study is going to or is willing to fill in this section. Provide an APA-style in-text citation.

3. Methodology

For the Quantitative Study: Include Population and sample [criteria of population selection and method of sampling] materials/tests with description, variables, Nature of data, data collection techniques, data analysis method. Discuss software, hardware’s used during the study with their brand names. This section should be easy enough for any reader to repeat the study under similar conditions.

Figure 1 Thai banknotes (Source: [1])

Table 1 Fonts

Header	Header	Header	Header
Content	Content	Content	Content
Content	Content	Content	Content
Content	Content	Content	Content

4. Results

Presents the data, the facts – what you found, calculated, discovered, observed.

5. Conclusion and Recommendation

Provide logical and scientific analysis of the findings of the study. Present evidence to support your analysis by citing the work of earlier researchers or existing theories. [How your results agree to disagree with previous studies, and why]. Conclusion should be written in very clear words. It should explain how the objectives of the study are accomplished.

Acknowledgement

Author should present list of acknowledgement at the end. Any financial or nonfinancial support for the study should be acknowledged.

6. References

All references should be in IEEE citation style as link below and present inside the main body of article. Don't put extra references which are not cited.

<https://ieee-dataport.org/sites/default/files/analysis/27/IEEE%20Citation%20Guidelines.pdf>

[1] Fischer and Jordan. **Security analysis and portfolio management**, 6th edition. Prentice-Hall, 1995, p.p. 38-41.

